БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | № 287 (16.673). | 10 декабрь 1976 йил, жума | Баҳоси 2 тийин.

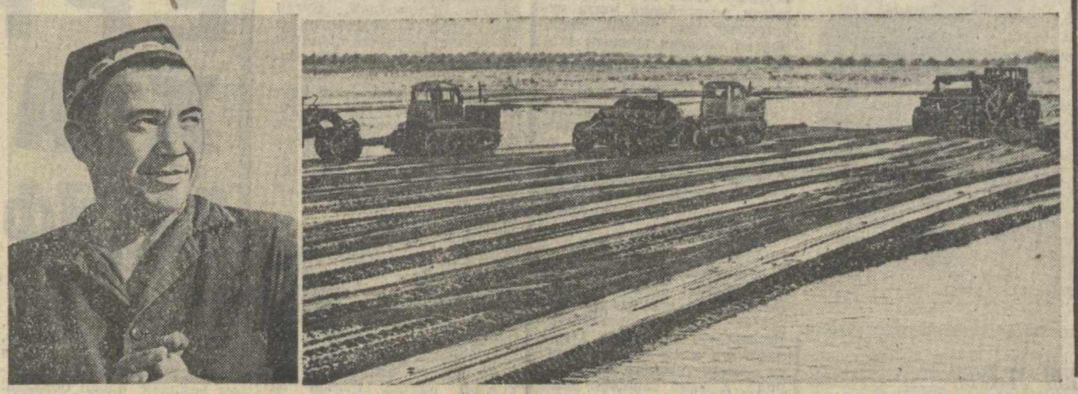

АНДИЖОН. Ленин туғилган кунининг 100 йиллиги номли совхоз — Комсомолобод районида кенжа хўжаликлардан бири. Совхоз меҳнаткашлари йил сайин кўплаб янги ерлар ўзлаштирмоқдалар. Бу ишда уларга «Андижанводстрой» трестининг 6-кўчма механизациялашган колоннаси механизаторлари катта ёрдам бермоқдалар. Суратларда: [чапдан] колоннанинг илғор механизатори Абдусамат Исомиддинов. Ўнгдаги суратда эса янги ерлар ўзлаштирилаётган пайт.

Р. Ашуров фотолари. (ЎзТАГ).

ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ СЕССИЯЛАРИ

9 декабрь куни Тошкентда меҳнаткашлар депутатлари шаҳар Советининг сессияси бўлди.

Депутатлар шаҳар Совети ижроия комитетининг иши ҳақидаги ҳисоботни тингладилар, шаҳар ижроия комитетининг раиси В. О. Козимов шу ҳақда доклад қилди.

1976—1980 йилларда ва 1977 йилда шаҳар хўжалигини ривожлантириш планлари, шаҳарнинг беш йилликнинг иккинчи йили бюджети ва 1975 йилги бюджетнинг ижроси тўғрисидаги ҳисобот тасдиқланди.

Сессияда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Р. Ҳ. Абдуллаева нутқ сўзлади.

* * *

ҚАРШИ, 9 декабрь. Меҳнаткашлар депутатлари Қашқадарё область Советининг сессияси бўлди. Сессияда область ижроия комитетининг 1976 йилги иши ҳақидаги ҳисоботи муҳокама қилинди. Область ижроия комитетининг раиси Б. Элбоев шу ҳақда доклад қилди.

Депутатлар беш йилликда ва 1977 йилда область халқ хўжалигини ривожлантириш планларини, областнинг 1977 йилдаги маҳаллий бюджетини ва 1975 йилги бюджетнинг ижроси ҳақидаги ҳисоботни тасдиқладилар.

Хотин-қизлар меҳнати ва турмуши, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш масалалари доимий комиссияси тузилди.

Сессия ишида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари М. Т. Турсунов иштирок этди. (ЎзТАГ).

ЖИЗЗАХ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

ЖИЗЗАХ, 9 декабрь. (ЎзТАГ). Область партия комитетининг пленуми КПСС Марказий Комитети 1976 йил октябрь Пленумининг қарорлари, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўрток Л. И. Брежнев нутқида баён этилган қоидалар ва хулосалар асосида область партия ташкилотининг вазифалари тўғрисидаги масалани муҳокама қилди. Бу ҳақда обкомнинг биринчи секретари С. М. Тоиров доклад қилди.

Пленум КПСС Марказий Комитети 1976 йил октябрь Пленумининг қарорларини, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўрток Л. И. Брежневнинг шу Пленумда сўзлаган нутқида баён этилган қоидалар ва хулосаларни тўла-тўкис маъқуллаб, тегишли қарор қабул қилди.

МЕҲНАТДАГИ УЛКАН ЗАФАР

БАЙКАЛ—АМУР ТЕМИР ЙЎЛ МАГИСТРАЛИНИНГ ҚУРУВЧИЛАРИГА, МОНТАЖЧИЛАРИГА, ЛОЙИҲАЧИЛАРИГА, ИШЛАТУВЧИЛАРИГА, ПАРТИЯ, КОМСОМОЛ ВА КАСАБА СОЮЗ ТАШКИЛОТЛАРИГА, ҚУРИЛИШНИНГ ҲАММА ҚАТНАШЧИЛАРИГА

Азиз ўртоқлар!

Сизларни янги меҳнат ғалабаси — мамлакатимиз шу улкан транспорт магистралини қуриш юзасидан 1976 йилги қурилиш-монтаж ишлари йиллик программаси ва социалистик мажбуриятлар барвақт бажарилганлиги билан самимий табриклайман.

Сизлар магистралнинг биринчи навбатдаги участкаларини қуришга, шаҳар ва посёлкалар барпо этишга куч-ғайрат сарфлаб, кимсасиз районларда қисқа муддат ичида жами узунлиги 500 километрдан ошадиган темир йўл участкасини қурдингиз ва шу йўлдан поездлар қатнай бошлади. Тинда — Беркакит темир йўли графикдан ўзиб қурилмоқда. Якутия АССР территориясида пўлат йўлнинг дастлабки километрлари ётқизилди. Қурилиш индустрияси базаси кенг кўламда барпо этилмоқда. Амур областининг Шимановск шаҳрида темир-бетон конструкциялари заводи барвақт фойдаланишга топширилди. Завод БАМ учун йирик панелли уйсозлик маҳсулотлари чиқарадиган тўнғич корхонадир.

Ўнинчи беш йилликнинг биринчи йилида Ватанни яна бир бор қувонтирган меҳнат зафарларингиз — партия, комсомол ва касаба союз ташкилотларининг Сибирь ва Узоқ Шарқ ишлаб чиқариш кучларини жадал суъатда ривожлантириш юзасидан КПСС XXV съезди қабул қилган тарихий қарорларни амалга ошириш борасидаги катта собиткадам ишларининг натижасидир.

БАМ — Ленин комсомолининг асосий қурилишидир. Бу ерда ёшларимизнинг совет кишисига хос ажойиб фазилатлари: авлодлар издошлиги, партияга, Ватанга чексиз садоқат, меҳнатда фидокорлик ва қаҳрамонлик каби ажойиб фазилатлар яққол намоён бўлмоқда.

КПСС Марказий Комитети Байкал-Амур темир йўл магистрали қурувчилари КПСС Марказий Комитетининг 1976 йил октябрь Пленуми қарорларига амал қилиб, тез, тежамли, замонавий юксак техника даражасида қуриш тўғрисида партия қўйган вазифани амалга ошириш учун бундан буён ҳам астойдил кураш олиб борадилар; мавжуд резервлар ва имкониятлардан мумкин қадар тўлароқ фойдаланиш учун ҳамма куч, билим ва тажрибаларини сарфлайдилар, деб қатъий ишонч билдиради.

Азиз ўртоқлар, кийин ва фахрли ишингизда сизларга янгидан-янги меҳнат зафарлари, Улуғ Октябрнинг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун бошланган социалистик мусобақада катта-катта муваффақиятлар тилайман.

Л. БРЕЖНЕВ.

ТЕЗ ВА СОЗ ҚУРАЙЛИК!

Республика қурилиш ва монтаж ташкилотларининг коллективлари партия XXV съездининг ҳамда КПСС Марказий Комитети 1976 йилги октябрь Пленумининг қарорларига амалий иш билан жавоб бериб, ўнинчи беш йилликнинг биринчи йилини муваффақиятли тугаллаш, барча ишга тушириладиган объектларни, уй-жойлар, мактаблар, болалар муассасалари, даволаш ҳамда бошқа маданий-маиший муассасаларни қуриб битказишни таъминлаш учун зўр ғайрат билан меҳнат қилмоқдалар.

Январь—ноябрь ойларида бир қанча объектлар ва ишлаб чиқариш қувватлари ишга туширилди, 1975 йилнинг шу давридагига нисбатан анча кўп давлат капитал маблағлари сарфланди ва қурилиш-монтаж ишлари бажарилди.

Республикадаги асосий пудратчи министрликлар ва идораларнинг ишларини қуйидаги кўрсаткичлардан кўриш мумкин.

(Биринчи устун — министрлик ва идоралар, иккинчи устун — январь-ноябрь ойлари планининг бажарилиши процент ҳисобида, учинчи устун— 1976 йил ноябрь ойида планнинг бажарилиши процент ҳисобида, тўртинчи устун— 1976 йилнинг январь-ноябрь ойларида 1975 йилнинг январь-ноябрь ойларига нисбатан).

Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги	100,5	100,2	105
Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлиги	103	116	107
Ўзбекистон ССР Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлиги	104	100,2	105
Главташкентстрой	100,6	100,5	100,6
Узколхозстрой	102	103	109
Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги	105	102	109
Узглавводстрой	106	102	100,1
Ўзбекистон ССР Автомобиль йўллари қурилиши ва фойдаланиш министрлиги	107	107	108
Главсредазирсовхозстрой (Ўзбекистон ССР территорияси бўйича)	100,7	90	104

Ишлаб чиқариш қувватлари ва объектларини ишга тушириш юзасидан ўнинчи беш йиллик биринчи йили учун белгиланган тиғиз план топшириқларини бажариш — биринчи даражадаги муҳим вазифадир.

Шунга қарамай, айрим пудратчи министрликлар ва идоралар ҳали ҳам уларнинг фойдаланишга топширилишини таъминлаш учун барча мавжуд имкониятлар ва резервлардан тўла фойдаланмаяптилар. Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги ва Қишлоқ қурилиши министрлиги коллегияларининг, Главташкентстрой, бошқа ташкилотларнинг объектларни тўртинчи кварталда бир меъёрда ишга тушириш тўғрисидаги қарори тўла бажарилмаётир. Кўпгина объектлар декабрь ойига қолди. Айрим министрликлар, идоралар ва буюртмачи корхоналар ишга тушириладиган объектларга керакли асбоб-ускуналарни етказиб беришни ҳали ҳам тамомлаганлари йўқ. Енгил саноат, Маҳаллий саноат министрликлари, Бинокорлик саноати министрлиги, «Узплодоовощвинпром» шулар жумласидандир. Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги Оҳангарон районидаги 6-совхозда 108 минг чўчқани бўрдоқига боқадиган комплексни, Чиноз районидаги «Янгиобод» совхозида сутчилик комплексини асбоб-ускуналар билан тўла таъминламадилар.

Шу кунларда бинокорлар ва монтажчилар учун энг масъулиятли пайт келди. Барча моддий техника воситалари ва ишчи кучлари ишга тушириладиган объектларга юборилиши керак. Бу объектларда ишни 2 ва 3 смена қилиб уюштириш, иш вақтининг бекор кетишига йўл қўймаслик, техникадан максимал даражада фойдаланиш лозим. Буюртмачи министрликлар ва идоралар етишмаётган асбоб ва ускуналарни тез вақт ичида етказиб беришлари, ишлатувчи ходимларни танлашлари, ишга тушириш—созлаш ишларини ва давлат қабул комиссияларининг ишларини ташкил қилишлари, янги корхоналарни маҳсулот ишлаб чиқариш учун хом ашё билан таъминлашлари лозим.

Область, шаҳар ва район партия ташкилотлари, меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари ишга тушириладиган объектларни алоҳида назорат остига олишлари, бу объектларни ишчилар, материал ва конструкциялар, асбоб-ускуналар билан тўла таъминланган бўлишини доимо кузатиб туришлари керак.

Ўнинчи беш йиллик биринчи йилида ишга тушириладиган ҳамма объектларини фойдаланишга топшириш бинокорларнинг энг асосий вазифасидир.

СОВЕТ—ЛИВИЯ ҲУЖЖАТЛАРИ ИМЗОЛАНДИ

9 декабрь куни Кремлда Совет—Ливия ҳужжатларини имзолаш маросими бўлди.

Ҳужжатларни имзолаш вақтида:

Совет томонидан—КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косыгин, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, РСФСР Министрлар Советининг Раиси М. С. Соломенцев, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари К. А. Ҳалилов, СССРнинг ЛАРдаги элчиси И. Н. Якушин, бошқа расмий кишилар;

Ливия томонидан — ЛАР Революцион қўмондонлик кенгашининг раиси полковник М. Каддафи, Революцион қўмондонлик кенгашининг аъзоси, Қуролли Кучлар бош қўмондони подполковник Абу Бакир Юнус Жобир, Революцион қўмондонлик кенгаши билан алоқа давлат министри Таха Шариф Бин Амир, ташқи ишлар давлат министри Али Абдулсалом Трейки, ЛАРнинг СССРдаги элчиси Дав А. Суейдан, бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

Қуйидаги ҳужжатлар имзоланди:

СССР ҳукумати билан ЛАР ҳукумати ўртасида денгиз кема қатнови тўғрисида битим. Уни СССР ҳукумати номидан — СССР денгиз флоти министри Т. Б. Гуженко, ЛАР ҳукумати номидан — саноат ва табиий ресурслар министри Жадалла Азуз Ат-Талхи имзоладилар;

Совет ва Ливия делегациялари ўртасида иқтисодий ва техникавий ҳамкорлик масалалари юзасидан ўтказилган музокаралар протоколи. Уни СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Чет эллар билан иқтисодий алоқа давлат комитетининг раиси С. А. Скачков ва Жадалла Азуз Ат-Талхи имзоладилар;

СССР билан ЛАР ўртасида 1977—1978 йилларга мўлжалланган маданий ҳамкорлик программаси. Уни СССР ҳукумати номидан — СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари И. Н. Земсков, ЛАР ҳукумати номидан — ЛАР Ташқи ишлар министрлиги иқтисодий ва техникавий ҳамкорлик комитети раиси, элчи Хайри Бин Амир имзоладилар.

(ТАСС).

КРЕМЛДА СУҲБАТ

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин ЮСФР Иттифоқ ижроия вечеси раисининг ўринбосари Б. Шеферни 9 декабрь куни Кремлда қабул қилди ва у билан самимий, дўстона суҳбатлашди. Б. Шефер иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорлик юзасидан Совет — Югославия ҳукуматлараро комитетининг 14-мажлисида Югославия делегациясига бошчилик қилмоқда.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг Югославияга қилган визити натижалари асосида турли соҳаларда СССР билан ЮСФР ўртасидаги ҳамкорликни янада ривожлантириш масалалари кўриб чиқилди.

ВИЗИТ ТУГАДИ

Ливия Араб Республикаси Революцион қўмондонлик кенгашининг раиси полковник Муамар Каддафи 9 декабрь куни Москвадан ватанига жўнаб кетди.

Ливия Араб Республикаси ва Совет Иттифоқининг давлат байроқлари билан безатилган аэродромда М. Каддафини КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, РСФСР Министрлар Советининг Раиси М. С. Соломенцев, бошқа расмий кишилар кузатиб қолдилар.

(ТАСС).

ШУДГОР ҚАНДАЙ БОРЯПТИ?

Республика областларида кузги шудгорлашнинг бориши тўғрисида шу йил 9 декабрга бўлган МАЪЛУМОТ

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — ҳайдалган майдон (минг гектар ҳисобида); учинчи устун — топшириқнинг бажарилиш проценти.

ТОШКЕНТ	246,5	100,2
Андижон	191,1	99,0
Наманган	134,2	91,3
Жиззах	123,3	78,5
Хоразм	13,9	69,4
Сирдарё	97,9	55,6
Самарқанд	116,0	53,2
ҚҚАССР	35,3	50,4
Фарғона	65,2	44,0
Қашқадарё	75,9	36,7
Сурхондарё	47,6	31,3
Бухоро	44,4	22,4
Республика бўйича:	1191,3	61,7

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎРТОҚ М. Д. МУХОРТОВНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ РАИСИНИНГ ЎРИНБОСАРИ ЭТИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми **қарор қилади:**

Ўрток Михаил Дмитриевич **Мухортов** Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари этиб тайинлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Ҳ ПЎЛАТОВА.

1976 йил, 9 декабрь. Тошкент шаҳри.

СОВЕТ—ЛИВИЯ ҚЎШМА АХБОРОТИ

КПСС Марказий Комитети билан СССР Олий Совети Президиумининг таклифига биноан Ливия Араб Республикаси революцион қўмондонлик кенгашининг раиси полковник Муамар Каддафи 1976 йил 6 декабрдан 9 декабргача Совет Иттифоқида расмий дўстлик визити билан меҳмон бўлди.

Полковник Муамар Каддафини ва унга ҳамроҳ бўлиб келган делегацияни Совет Иттифоқи раҳбарлари ва совет халқи иззат-икром билан кутиб олдилар. Бу эса Ливия ва совет халқлари ўртасидаги дўстона туйғуларнинг ифодаси бўлди.

Полковник Муамар Каддафи В. И. Ленин Мавзолейига ва Номаълум солдат қабрига гулчамбарлар қўйди.

Олий мартабали меҳмон ва унинг ҳамроҳлари совет пойтахтининг ҳаёти билан ҳамда унинг диққатга сазовор жойлари билан танишдилар.

Визит вақтида КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико билан ЛАР революцион қўмондонлик кенгашининг раиси М. Каддафи ўртасида музокаралар бўлди. Ливия томонидан революцион қўмондонлик кенгашининг аъзоси, ЛАР қуролли кучларининг бош қўмондони подполковник Абу Бакир Юнус Жобир, революцион қўмондонлик кенгаши билан алоқа давлат министри Таха Шариф бин Амир, ташқи ишлар давлат министри Али Абдулсалом Трейки ҳам ҳозир бўлдилар.

Сидқидиллик, дўстлик ва ҳамжиҳатлик муҳитида ўтган музокаралар вақтида иккала мамлакат ўртасидаги муносабатлар ва улар ўртасидаги ҳамкорликни янада ривожлантириш истиқболлари, шунингдек Яқин Шарқдаги, Африка қитъасидаги вазият ҳамда бошқа актуал халқаро проблемалар кўриб чиқилди.

Томонлар Совет Иттифоқи билан Ливия ўртасида ўзаро ҳурмат, тенг ҳуқуқлилик, империализмга ва мустамлакачиликка, ирқчиликка ва реакцияга қарши, тинчлик ва социал тараққиёт учун кураш принципларига асосланган самимий дўстлик ва ҳар томонлама ҳамкорлик муносабатларига юқори баҳо бердилар. Улар ўз ўрталаридаги сиёсий, иқтисодий, маданий ва бошқа алоқаларни бундан буён ҳам ривожлантириш ва мустаҳкамлашни давом эттиришга аҳд қилганликларини таъкидладилар.

Совет раҳбарлари ЛАР революцион қўмондонлик кенгашининг раиси полковник Муамар Каддафига совет халқининг коммунистик қурилиш планларини амалга оширишдаги ҳамда тинчлик ва халқаро ҳамкорлик учун, халқлар озодлиги ва мустақиллиги учун бундан буёнги курашнинг КПСС XXV съезди қабул қилган программасини рўёбга чиқаришдаги муваффақиятлари тўғрисида ахборот бердилар.

Ливия томони совет халқининг сиёсий, иқтисодий, социал ва бошқа соҳалардаги ютуқларини, шунингдек Совет Иттифоқи империализмга, ирқчиликка ва мустамлакачиликка қарши курашда, тинчлик ва халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш, халқаро кескинликни юмшатиш ишида ўйнаётган ролини юқори баҳолади.

Полковник Муамар Каддафи совет раҳбарларини 1 сентябрь революциясининг сиёсий, социал, маданий, иқтисодий ва интеллектуал соҳалардаги ютуқлари билан таништирди, шунингдек араблар бирлигини амалга ошириш ишида ҳамда реакцияга, империализмга, мустамлакачиликка ва ирқчиликка қарши курашда Ливия Араб Республикасининг позицияси ва ролини ёритиб берди. У совет раҳбарларини Ливия Араб Республикасининг халқи: «Халқ ўз тақдирини ўзи белгилаши ва ўз ишларини ўзи ҳал қилиши лозим» деган принципга риоя этиб, амалга ошираётган «бевосита демократия»ни ривожлантириш тажрибаси билан ҳам таништирди.

Совет раҳбарлари 1 сентябрь революциясининг сиёсий, иқтисодий, социал ва бошқа соҳалардаги ютуқларини, шунингдек унинг мустамлакачиликка, империализмга, ажнабий монополияларга, ирқчиликка ва реакцияга қарши курашдаги ролига юқори баҳо бердилар. Улар араблар бирлигини амалга ошириш ишида Ливия Араб Республикаси ўйнаётган актив ролни ҳам қадрладилар.

Томонлар араб халқларига қарши давом этаётган Исроилнинг сионистик агрессиясини кескин қоралайдилар, ҳамда бу агрессия халқаро хавфсизлик ва тинчликка жиддий хавф соляпти, деб таъкидладилар.

Яқин Шарқдаги аҳвол кўриб чиқилди. Томонлар оккупация қилиб олинган ҳамма араб территориялари озод қилинган, фаластинлик араб халқининг қонуний миллий ҳуқуқлари, шу жумладан унинг ўз тақдирини ўзи белгилаш ва ўз миллий давлатини вужудга келтириш ҳуқуқи таъминланган тақдирдагина бу районда чинакам тинчликка эришиш мумкинлигига қаттиқ ишонганликларини изҳор этдилар. Улар фаластинлик араб халқининг курашини, шунингдек Фаластин озодлик ташкилотини қўллаб-қувватлашларини тасдиқлайдилар ҳамда фаластинлик араб халқининг курашини араб халқлари миллий-озодлик ҳаракатининг ажралмас қисми деб биладилар.

Томонлар шунга аминдирларки, Ливанда бўлиб ўтган воқеалар араб халқларига қарши давом этаётган ҳамда Яқин Шарқда ўз ҳукмронлигини ўрнатишга ва шу район устидан тўла контролликни қўлга киритиш учун проблемани қисман бартараф этиш йўлини тиқиштиришга қаратилган агрессия ва империалистик фитна занжиридаги бир халқадир.

Томонлар Ливан тинглигини ливанликларнинг ўзи четдан ҳеч кимни аралаштирмай ҳал этиши мумкинлигини таъкидлаб, Ливаннинг территориал бутунлигини, унинг мустақиллиги, суверенитетини сақлаб қолиш учун, Ливанни парчалашга, тараққийпарвар кучларга зарба беришга, Фаластин озодлик ҳаракатини тугатишга қаратилган империалистик фитнани барбод қилиш учун курашаётган Ливандаги тараққийпарвар кучларни тўла-тўкис қўллаб-қувватлашларини изҳор этадилар.

Совет Иттифоқи билан Ливия арабларнинг бирлигини антиимпериалистик, прогрессив асосда мустаҳкамлаш арабларнинг империализмга, мустамлакачилик ва агрессияга қарши озодлик кураши муваффақиятининг энг муҳим гарови эканлигига аминдирлар ва шу боисдан ҳам араб халқларининг Совет Иттифоқи билан ва социалистик ҳамдўстликдаги бошқа давлатлар билан алоқаларини кучайтириш ва чуқурлаштириш тарафдорларидирлар. Улар Араб — Совет дўстлигига зарар етказиш йўлидаги ҳар қандай уринишларга зарба беришга қаттиқ аҳд қилганликларини билдирадилар ҳамда бу дўстликни мустаҳкамлаш ва кенгайтиришга ҳар тарафлама кўмаклашишни ўз бурчлари деб ҳисоблайдилар.

Совет томони ўз миллий мустақиллигини, иқтисодий ва социал тараққиётини мустаҳкамлаш учун курашаётган араб халқларини ҳар томонлама қўллаб-қувватлай беришга қатъий қарор берганлигини билдиради.

Ҳар иккала томон Ангола, Мозамбик, Гвинея-Бисау, Яшил бурун ороллари, Сан-Томе ва Принсипи халқларининг ўз озодлиги ва мустақиллигига эришиш ишидаги ғалабасини табрикладилар, ҳамда ўз сиёсий, иқтисодий ва социал озодлиги учун жанг қилаётган Африка халқларининг курашини доимо қўллаб-қувватлашларини билдирдилар. Улар озодлик ва мустақиллик учун курашаётган Африка озодлик ҳаракатига ёрдам ва мадад беришларини ҳамда Зимбабве ва Намибия халқларининг, шунингдек, Африка жанубидаги африкалик халқнинг кураши билан бирдам эканликларини таъкидлайдилар.

Совет Иттифоқи билан ЛАР Африкадаги ирқчи режимларни, империализмнинг ўз позицияларини қайта тиклаб олиш ва ҳимоя қилишга ҳамда Африкадаги миллий-озодлик ҳаракатларини тугатишга қаратилган режалари ва кирдикорларини қоралайдилар. Улар Исроилдаги ва Африка жанубидаги ирқчи режимларнинг араб халқлари ва Африка халқлари озодлик курашига зарба бериш учун тил бириктирганликларини ҳамда иттифоқ бўлиб олганликларини ҳам қоралайдилар.

Иккала томон БМТ Бош Ассамблеясининг ирқий камситишнинг ҳамма формаларини тугатиш тўғрисидаги 1975 йил 10 ноябрда қабул қилган 3379 (XXX) рақамли резолюциясини қўллаб-қувватлашини таъкидлади.

Томонлар қўшилмаслик ҳаракати халқаро хавфсизлик ва тинчликка эришиш учун курашда ижобий роль ўйнаётганлигига ўз баҳоларини бердилар ҳамда бу ҳаракатни халқаро сиёсатнинг муҳим омили деб ҳисоблайдилар, бу нарса қўшилмаган мамлакатларнинг Коломбодаги конференциясида ўз тасдиғини топди.

Совет Иттифоқи билан ЛАР БМТ принциплари ва мақсадларига содиқ эканликларини тасдиқлаб, БМТ халқаро тинчлик ва хавфсизликни сақлашда ижобий роль ўйнаётганлигини таъкидлайдилар.

Иккала томон Ангола Халқ Республикаси БМТ аъзолигига қабул этилганлигидан чуқур мамнун эканликларини изҳор этадилар ва Вьетнам Социалистик Республикасининг бу ташкилотга кириш тўғрисидаги илтимосини қатъиян қўллаб-қувватлайдилар.

Тинчлик ва халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш учун курашда қуролсизланиш проблемасининг жиддийлиги ва муҳимлигини ҳисобга олиб, бу проблемани кўриб чиқишга алоҳида эътибор берилди. Қуролсизланишга бағишланган Жаҳон конференциясини яқин келажакда чақириш зарурлиги таъкидланди.

Улар халқларнинг ўз табиий бойликларини тасарруф қилиш ҳуқуқини ҳамда уларнинг халқаро иқтисодий ва савдо муносабатларидаги тенгсизлик, камситиш ва эксплуатация кўринишларининг ҳаммасини бартараф этиш йўлидаги курашини қўллаб-қувватлаш билан бирга, ривожланаётган мамлакатларнинг тенг ва одилона асосда иқтисодий тартиб ўрнатиш йўлидаги интилишига қўшиладилар.

Иккала томон икки мамлакат ўртасида сиёсий ҳамкорлик ва координациянинг, иккала томонни қизиқтирадиган масалаларни муҳокама қилиш учун турли даражадаги алоқаларни амалга оширишнинг муҳимлиги хусусида бир фикрга келдилар.

Улар ўз ўрталаридаги ҳамкорлик муносабатларининг ривожидан мамнун эканликларини изҳор қилдилар ҳамда шу муносабатлар ва ҳамкорликни иқтисодий, маданий, техникавий, илмий ва бошқа соҳаларда бутун чоралар билан кенгайтириш ва чуқурлаштириш учун бутун кучини сарфлашга бел боғлаганликларини билдирдилар.

Визит давомида иқтисодий ва техникавий ҳамкорлик масалалари юзасидан ўтказилган музокаралар протоколи, денгиз кема қатнови тўғрисида битим, 1977—1978 йилларга мўлжалланган маданий ҳамкорлик программаси имзоланди.

Томонлар Совет — Ливия музокараларининг якунларини юқори баҳоладилар ва Ливия Араб Республикаси революцион қўмондонлик кенгашининг раиси, полковник Муамар Каддафининг СССРга қилган расмий визити иккала мамлакат ўртасидаги ҳамкорликни янада ривожлантиришга ҳамда турли соҳаларда улар ўртасидаги дўстлик ва ҳамжиҳатликни мустаҳкамлашга ёрдам беришини таъкидладилар.

Революцион қўмондонлик кенгашининг раиси полковник М. Каддафи Совет Иттифоқида бўлган вақтида ўзига ва ҳамроҳ бўлиб келган делегацияга кўрсатилган қизғин иззат-икром ва ҳурмат учун КПСС Марказий Комитетига, Олий Совет Президиумига, Совет Иттифоқи ҳукуматига, халқига ва шахсан Л. И. Брежневга чуқур миннатдорчилик изҳор қилди.

ЛАР революцион қўмондонлик кенгашининг раиси полковник Муамар Каддафи КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневни, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорнийни, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигинни расмий визит билан Ливияга боришга таклиф қилди.

Бу таклифлар миннатдорчилик билан қабул этилди.

ВИЗИТ ТУГАДИ

РАНГУН, 9 декабрь. (ТАСС). СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари Н. М. Матчонов бошчилигида жавоб визити билан Бирмада меҳмон бўлиб турган СССР Олий Советининг делегацияси бу ердан Ватанига жўнаб кетди.

Делегация аъзолари жўнаб кетиш олдидан Бирма Социалистик программаси партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, давлат кенгаши секретари генерал Сан Ю билан учрашдилар.

Делегация аъзолари Бирмада бир ҳафта давомида бўлган чоғда мамлакат бўйлаб сафар қилдилар. Улар пойтахтда Бирма иттифоқи социалистик республикаси халқ мажлиси президиумининг раҳбарлари ва аъзолари билан, унинг депутатлари билан учрашдилар, халқ мажлисининг структураси ва иши билан танишдилар.

Бирма матбуоти СССР Олий Совети делегацияси аъзоларининг Бирмадаги учрашувлари ва суҳбатлари ҳар икки мамлакат ва халқ ўртасидаги дўстликни янада мустаҳкамлашга хизмат қилади, деб таъкидламоқда.

БЕШ ЙИЛЛИК ҚУРИЛИШЛАРИДА

ЯНГИ НУРХОНАНИНГ ДАСТЛАБКИ ЁҒДУЛАРИ

Чирчиқ дарёсида яна бир гигант нурхона бунёд этилди. Яқинда Хўжакент ГЭСининг азамат бунёдкорлари янги электростанциянинг биринчи турбинасини ишга тушириб, катта меҳнат ғалабасини тантана билан нишонладилар. Янги ГЭСнинг биринчи энергоблоки ишга туширилиб унда ишлаб чиқарилган энергия қуввати ягона энергия системамизга янги қувват бўлиб оқа бошлади.

Шу кунларда Хўжакент ГЭСининг азаматлари янги нур манбаининг иккинчи ва учинчи турбиналарини ишга тушириш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар. Турбиналар, статор ва роторларни монтаж қилишдаги сўнгги ишлар бажарилмоқда.

Хўжакент ГЭСининг ўзига хос ажойиб хусусияти бор. ГЭС фақат электр қуввати ишлаб чиқаришдан ташқари Чорвоқ ва Ғазалкент тўғонларидаги каби Чирчиқ дарёси сувини тартибга солиб туради. Бундан ташқари далаларга юбориладиган сувни тўғри тақсимлаб бериш имкониятини ҳам яратади.

Улкан нур ва қувват манбаи қурилишида республикамизнинг ва Ватанимизнинг турли жойларидан келган кўнгиллилар чинакамига тер тўкиб меҳнат қилдилар.

— Биз Ватанимизнинг турли шаҳар ва қишлоқларидан келган ва улкан қурилишларда меҳнат қилиб, тажриба орттирган ва биз билан ёнма-ён туриб ишлаган дўстларимиздан ғоятда миннатдормиз, — дейди қурилишнинг илғор электр пайвандчиси Руслан Чирчиқбоев, — уларнинг меҳнатдаги ғайратлари ва фидокорликлари туфайли Хўжакент нурхонаси ўз вақтида ишга туширилди.

— Тез кунда ГЭСнинг иккинчи ва учинчи турбиналари ҳам саноат токи бера бошлайди, — дейди моҳир электрпайвандчи Николай Локтеев. — Биз ана шу ишларни тезроқ поёнига етказиш учун ҳар қачонгидан ҳам ғайрат ва шижоат билан меҳнат қилмоқдамиз.

Дарҳақиқат, қурилишда тер тўкиб ишлаётган азаматларнинг шу кунларда алоҳида уюшқоқлик ва фидокорлик кўрсатиб ишлаётганликлари яққол кўзга ташланиб турибди. Масалан, электрпайвандчи Руслан Чирчиқбоевнинг ўзи кундалик топшириқни 170-180 процентга етказиб бажармоқда. Унинг мусобақадош дўсти Николай Локтеев эса меҳнат беллашувида ундан қолишмаяпти. Николай Локтеев ҳам топшириқни 160-180 процент қилиб адо этишга эришмоқда.

Хўжакент ГЭСи Чирчиқнинг ўрта қисмида қурилаётган гидроэлектростанциялар тизмасининг иккинчи босқичи ҳисобланади. Шунинг учун ҳам у дарё оқимининг юқорисига жойлашган Чорвоқ ГЭСи турбиналаридан ўтган сувни қабул қилиб олади.

Эндиги бутун куч — Ғазалкент ГЭСи қурилишига сафарбар этилади.

Суратда: илғор электр пайвандчилар Николай Локтеев ва Руслан Чирчиқбоев ўртоқлар.

А. Усмонов ва Ш. Хўжаев фотоси.

(ЎзТАГ фотохроникаси).

БАХТИМИЗ УЧУН КУРАШГАНЛАР

ЁРҚИН ҲАЁТ САҲИФАЛАРИ

Октябрь революцияси халқ орасида социализм ғоялари учун, партиянинг улуғ иши учун, меҳнаткаш омманинг туб манфаатлари учун ҳормай-толмай кураш олиб борган юзлаб, минглаб курашчиларни майдонга чиқарди. Улар революцион курашларда чиниқиб, инсоният тарихидаги биринчи социалистик революциянинг ғалабасига, революция ғалабаларини ҳимоя қилишга, янги жамият пойдеворини ўрнатиш, социализм ғалабасини таъминлаш ва мустаҳкамлаш ишига катта ҳисса қўшдилар.

Меҳнаткаш халқ ичидан етишиб чиққан, Коммунистик партия тарбиялаган оташин курашчилардан бири— Акбар Исломовдир. Бугун республикамиз меҳнаткашлари Акбар Исломов туғилган куннинг 80 йиллигини нишонламоқдалар.

Акбар Исломов 1896 йилда Қўқон шаҳрида оддий меҳнаткаш оиласида туғилди. Бу даврда Фарғона водийси Туркистоннинг иқтисодий ва сиёсий зиддиятлар анчагина кескинлашган жойларидан бири эди.

Чор ҳукуматининг мустамлакачилик сиёсати Туркистонда, жумладан Фарғона водийсида, маълум иқтисодий ва ижтимоий ўзгаришлар рўй беришига олиб келди. Иқтисодий ўзгаришлар пахтачиликни ривожлантириш асосида ўлканинг хаётини чоризм саноатига бутунлай боғлаб қўйиш ва уни мустақил ривожланиш имкониятидан маҳрум қилишда кўринса, ижтимоий ўзгаришлар синфий ва миллий зулмнинг яна ҳам чуқурлашиб, даҳшатли формаларга киришида, синфий курашлар кескинлашишида намоён бўлди. Бу муносабатлар ўлкада миллий озодлик кураши тобора чуқурлашишига, бу кураш эса Россия пролетариатининг капитализмга қарши қаратилган синфий кураши билан яқинлашишига ва қўшилишига олиб келди.

Акбар Исломов ёшлик давридаёқ шу курашларда иштирок этди. Рус ишчиларининг бевосита таъсири остида аста-секин чиниққан революционер сифатида камол топа бошлади.

Меҳнаткаш халқнинг бошига оғир кулфатлар келтирган биринчи жаҳон уруши бошланган 1914 йилда у рус-тузем мактабига ўқишга кирди. Лекин турмушнинг оғирликлари ўқишни давом эттиришга имкон бермади. Натижада у ўқишни ташлаб, Қўқоннинг эски шаҳарида очилган 1-босмахонага ҳарф терувчига шогирд бўлиб кирди. Ана шу даврдан бошлаб у ўлкадаги синфий ва миллий зулмнинг энг даҳшатли формаларини кўз билан кўрибгина қолмай, ўз бошидан кечира бошлади.

1915 йилга келиб, босмахона ишчиларининг аҳволи ниҳоятда оғирлаша бошлади. Босмахона хўжайини Маҳмудов ишчиларга ҳақини ўз вақтида бермас, 12-14 соатлаб ишлашга мажбур қиларди. Ёш Акбар Исломов ишчиларни иш ташлашга чақирди ва ишчилар забастовка эълон қилдилар. Бу воқеа кичик бўлса ҳам, ўша давр учун, маҳаллий ишчиларнинг синфий онги ошиши, сиёсий қарашлар юксалиши учун ниҳоятда катта аҳамиятга эга эди. Бу забастовкадан кейин Акбар Исломов Қўқондаги Белинский босмахонасига ишга кирди ва бу ерда уч йил ҳарф терувчи бўлиб ишлади.

Акбар Исломов чоризмнинг мустамлакачилик сиёсатига қарши 1916 йилда Ўрта Осиёда бўлиб ўтган қўзғолонда ҳам иштирок этди. У маҳаллий меҳнаткашларни чоризмга ва маҳаллий феодалларнинг сиёсатига қарши норозилик билдиришга чақирди. Акбар Исломов 1916 йилда бўлиб ўтган воқеаларни эслаб шундай деб ёзади: «Мен бу даврда бўлаётган бебошликлардан чидаб туролмадим. Ўзим турли варақалар тузиб, мачитларнинг деворларига ёпиштириб чиқдим. Бу ишим учун бойлар мени анча вақт таъқиб қилиб юрдилар».

Акбар Исломов 1917 йил Февраль революциясидан кейин Қўқон шаҳрида бўлиб ўтган сиёсий чиқишларда ҳам иштирок этди. Демак, Акбар Исломов Буюк Октябрь социалистик революциясининг ғалабасидан олдинроқ ишчи сифатида маълум кураш йўлини босиб ўтган ва чиниққан эди.

Буюк Октябрь социалистик революцияси ғалабасидан кейин у Қўқондаги Е. А. Бабушкин, И. Н. Фатеев, Удалов, Вершинин сингари рус революционерлари билан яқиндан алоқа боғлади. Уларнинг билимлари, юксак революционерлик фазилатлари, тажрибалари А. Исломов учун катта чиниқиш мактаби бўлди. Большевикларнинг топшириқларига биноан сиёсий варақалар тайёрлаш ва уларни маҳаллий меҳнаткашларга тарқатишда бевосита иштирок этди. Большевиклар уни маҳаллий ишчилар ўртасида иш олиб боришга юбордилар. У Қўқон шаҳри ва уезддаги мусулмон ишчи меҳнаткашлари иттифоқи составига сайланди. 1918 йил август ойида станокдан келган ишчи сифатида РКП(б)га аъзоликка қабул қилинди.

Бу давр бутун мамлакатимиздаги сингари Фарғона водийсида ҳам ёш Совет ҳокимиятини мустаҳкамлаш учун қаттиқ кураш олиб борилаётган вақт эди. Революция натижасида ўзларининг сиёсий ҳукмронликларидан маҳрум бўлган эксплуататор синфлар ёш Совет ҳукуматини бўғиб ташлаш учун тиш-тирноғи билан қаршилик кўрсатдилар. Халқаро империализм ва маҳаллий реакцион кучлар томонидан ташкил этилган босмачилик ҳаракати меҳнаткаш омманинг бошига жуда катта кулфатлар келтирди. Халқ хўжалигининг кўп соҳалари деярли издан чиқиб кетди. Босмачилар партия аъзоларидангина эмас, балки Совет ҳукуматига хайрихоҳлик билдирган барча кишилардан ҳам шафқатсиз ўч олардилар. Ана шундай мураккаб шароитларда Акбар Исломов революцион трибунал аъзоси бўлиб ишлади. Шаҳар ва қишлоқ меҳнаткаш аҳолиси ўртасида сиёсий ташвиқот ва тарғибот ишлари олиб борди. Бу даврларда ҳам у босмахонада ҳарф терувчи ишчи бўлиб ишларди. 1918 йилнинг охирида у Тошкентга, Туркистон Советлари VI съездига делегат бўлиб келди ва съездда Туркистон Республикаси Марказий Ижроия Комитети аъзоси қилиб сайланди. 1918 йил охирларида НКВД коллегия аъзоси бўлиб ишлади ва синфий душманга қарши олиб борилган курашнинг бу фронтида ҳам маълум хизматлар қилди. 1919 йилнинг бошида Бухорога РСФСР вакилининг ўринбосари қилиб ишга юборилди. Бу йилларда Бухоро амирлигида ҳам революцион кураш кучаймоқда, меҳнаткаш омма Октябрь революцияси сабоқларидан ўрнак олиб, ўрта асрчиликнинг бу кўҳна истеҳкомини барбод қилиш учун курашмоқда эди.

1919 йили партия Акбар Исломовни Фарғона фронтига босмачиларни тугатиш фавқулодда комиссия аъзоси қилиб юборди. У рус коммунистлари, маҳаллий меҳнаткашлардан чиққан партия аъзолари билан биргаликда босмачиликка қарши курашда бевосита иштирок этди. Маҳаллий меҳнаткашлар ўртасида Совет ҳокимиятининг мақсади ва моҳиятини тушунтириш билан боғлиқ бўлган ишлар олиб борди. 1919 йил охирида А. Исломов

Тошкентга чақириб олинди ва Туркистон Ички Ишлар халқ Комиссарининг ўринбосари қилиб тайинланди. Бу лавозимда ишлаган йилларида ҳам синфий курашнинг энг қизғин жойларига борар, маҳаллий партия ва совет ташкилотларининг раҳбарларига конкрет вазифаларни ҳал қилишда, аҳолини янги ҳокимият атрофига бирлаштиришда ёрдам кўрсатарди. У босмачиликка қарши курашда катта роль ўйнаган «Қизил Шарқ» поездида ҳам бўлди. Вақтинча Андижон шаҳар ревкомининг раиси қилиб ҳам сайланди.

1920 йилда А. Исломов Марказий Ижроия Комитети томонидан Туркистон Республикаси Ички Ишлар Халқ Комиссари қилиб тайинланди.

Бу даврда партия, совет раҳбарлари социализм учун курашда иштирок этиш билан бирга, марксизм-ленинизм таълимотини ҳам чуқур эгаллашлари лозим эди. Юксак ғоявий етукликсиз кун тартибида турган улкан вазифаларни муваффақиятли ҳал этиб бўлмас эди. Ана шундай эҳтиёжни Акбар Исломов ҳам сезди ва Рабфакка ўқишга кирди. 1923—1924 йилларда Рабфакни тамомлаб, Ўрта Осиёда биринчи олий ўқув юрти бўлган Туркистон Давлат университетининг қишлоқ хўжалик факультетига ўқишга кирди.

Акбар Исломов ленинча миллий сиёсатни амалга оширишда муҳим босқич бўлган Ўрта Осиёда миллий давлат чегараланиши ўтказилишида ҳам иштирок қилди.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси ташкил этилган даврдан бир оз ўтибоқ Акбар Исломов Тошкент область ижроия комитетининг раиси қилиб сайланди. Бу даврда мамлакатимизда, айниқса ўтмишда қолоқ бўлган чекка ўлкаларда йирик иқтисодий, сиёсий ва маданий ўзгаришлар рўй бераётган эди. Коммунистик партия ленинча аграр сиёсатни амалга ошириб, ер-сувислоҳотини ўтказди. Бу тадбир қишлоқдаги феодализм қолдиқларига кескин зарба берибгина қолмасдан, деҳқонлар оммасини социалистик тараққиёт йўлига олиб ўтишда ҳам муҳим зарурий босқич бўлди. Республика партия ташкилоти ишчилар ва деҳқонларнинг саводсизлигини тугатиш, социалистик маданиятнинг куртакларини камол топтириш ва оммага сингдириш, меҳнаткашларни коллективизм руҳида тарбиялаш борасида катта ишларни қилди. Тошкент областида мана шу улкан вазифаларни бажаришда Акбар Исломов бевосита актив иштирок этди. У қишлоқ хўжалигини, биринчи навбатда пахтачиликни ривожлантиришга катта ҳисса қўшди. Янги ирригация иншоотларини қуриш, эскиларини тузатиш ва биринчи гидроэлектростанция қуришда қатнашди. Тошкент шаҳри ва областидаги бир қатор саноат корхоналарининг пайдо бўлишида ҳам унинг катта ҳиссаси бор.

1927 йилда Ўзбекистон Коммунистик партияси ва ҳукумати А. Исломовни Москвага СССР ҳукумати қошидаги доимий вакил қилиб юборди. Шу йилларда бутун мамлакатимизнинг иқтисодий ҳаёти яхлит бир организм сифатида камол топмоқда, социалистик меҳнат тақсимоти принциплари асосида Ўзбекистоннинг ишлаб чиқариш кучлари ҳам юксалмоқда эди. Қишлоқ хўжалигини, эндигина қадди тиклаётган саноатни юксалтириш социалистик миллатларнинг дўстлиги, ҳамкорлиги ва ўзаро ёрдамини кучайтиришни талаб қилар эди. Бу вазифани бажаришда ҳам А. Исломовнинг ҳиссаси каттадир. Мамлакатимизнинг бошқа шаҳарларидан келган ишчилар Ўзбекистонда социалистик саноатни барпо этиш ва ривожлантиришга катта ҳисса қўшдилар, ўз билимларини маҳаллий ишчиларга ўргатдилар.

1929 йилда Акбар Исломов Ўзбекистон Молия Халқ Комиссари қилиб тайинланди. Бу йилларда республикада социалистик саноатни барпо этиш яна ҳам тез суръатлар билан борилаётган эди. Акбар Исломов республика ишлаб чиқариш кучларини ҳар томонлама ривожлантириш чораларини ишлаб чиқишда ҳам бевосита иштирок этди. У республика партия ташкилотининг барча вазифаларини садоқат билан бажарди.

Партия Марказий Комитети Акбар Исломовни халқ хўжалигини ривожлантиришнинг энг мураккаб вазифаларини бажариш учун узоқ районларга юборар эди. У маҳаллий ташкилотларга молия-хўжалик ишларини яхши йўлга қўйиш соҳасида ёрдам кўрсатишдан ташқари партия ташкилотларига партиявий ташкилий ишларни юксак босқичга кўтаришда ҳам ёрдамлашди. Партия уни Бағдод, Марғилон, Риштон районларига ва бошқа кўплаб районларга юборди. У 1935 йилда пахтачиликни ривожлантириш борасида рўй берган камчиликларни тугатиш учун Бухоро областининг қатор районларига ҳам юборилди. У, Қашқадарё областида ҳам бир неча марта бўлиб, қишлоқ хўжалигини юксалтиришда, маданий революцияни амалга ошириш масалаларида маҳаллий ташкилотларга ёрдам кўрсатди. А. Исломов содиқ ленинчи, чиниққан интернационалист эди. Ўз ҳаётининг ҳар бир дақиқасида пролетар интернационализми принципларига содиқ бўлиб қолди ва уни амалга оширишга ҳаракат қилди.

Акбар Исломов ўзининг бутун ҳаётини республикамизда социализм ғалабасини таъминлаш учун курашга бағишлади. Унинг номи, қилган барча ишлари халқимизнинг Коммунистик партия раҳбарлиги остида социализм ғалабасини таъминлаш ва мустаҳкамлаш учун олиб борган курашининг ёрқин саҳифаси бўлиб қолади.

Э. ЮСУПОВ,
фалсафа фанлари доктори.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: КОМИТЕТНИНГ ИШ УСЛУБИ

САРЧАШМА

Оққўрғон район партия ташкилоти КПСС XXV съезди қарорларини бажара бориб, партиявий-ташкилий ишларининг форма ва методларини муттасил такомиллаштирмоқда. Хўжалик ва жамоат ташкилотларига партиявий таъсир кўрсатишнинг хилма-хил формаларини излаш давом этаётир.

Район партия ташкилоти ўз сафларига 2200 дан зиёд коммунистни бирлаштирган. Райком ва бошланғич партия ташкилотлари меҳнаткашларнинг куч-ғайратини ўнинчи беш йилликнинг биринчи йили планларини бажаришга сафарбар этиб, бир қатор муваффақиятларни қўлга киритмоқда. Бунда партиявий иш самарадорлигини ошириш диққат марказида турибди.

Ўнинчи беш йилликнинг биринчи хирмони баракали бўлиши қанчалик муҳимлигини район коммунистлари яхши ҳис қилдилар. Бу партия съездининг кўрсатмалари қандай бажарилаётганлиги ҳақидаги илк рапортимиз ҳам бўлди. Шу беш йилликдаги ишимизни кўп жиҳатдан бу йилги хирмонимиз белгилайди. Бинобарин, дастлабки муваффақиятларимиз партия ташкилотлари амалга ошираётган вазифаларнинг кўламини ва самарасини яққол кўрсатади. Табиийки, бу вазифалар меҳнат коллективларида сиёсий ва ташкилотчилик ишини кучайтириш орқали рўёбга чиқарилмоқда. Район партия комитети бошланғич партия ташкилотларининг эътиборини меҳнат коллективлари олдида турган иқтисодий проблемаларни чуқур илғаб олиш, уларни ҳал қилишнинг оқилона йўлларини излашга қаратмоқда. Қабул қилинаётган қарорларнинг ҳеч сўзсиз амалга оширилишини ташкил этиш айниқса муҳим аҳамият касб этаётир.

Кейинги вақтларда район партия комитети, унинг бюросининг фаолият доираси кенгайди, мазмуни чуқурлашди. Хўжалик ва ижтимоий ҳаётнинг хилма-хил қирралари бюро мажлисларида ва райком пленумларида чуқур муҳокама қилинадиган бўлиб қолди. Партия ходимлари, райком аъзоларининг коммунистлар билан бевосита алоқаси узвийлик касб этди. Худди шу нарса бошланғич партия ташкилотларига бевосита раҳбарлик қилиш, камчиликларни ўз вақтида бартараф этиш имконини бераётир.

Маълумки, район партия комитетининг бюро ва пленумлари район партия ташкилоти ҳаётининг актуал масалаларини коллектив равишда ҳал қилишнинг муҳим механизмидир. Шу жиҳатдан қараганда уларнинг роли муттасил ошиб бормоқда. Одатда бундай муҳокамалар жойларда вазиятни ҳар томонлама чуқур ўрганишдан, амалга ошириладиган вазифалар кўламини аниқ белгилашдан ва ниҳоят, аниқ, пишиқ-пухта қарор лойиҳалари ишлаб чиқишдан бошланади. Бу тажриба бошланғич ташкилотларда вужудга келаётган илғор иш усулларини чуқур ўрганиш ва умумлаштириш, меҳнат коллективларида туғилаётган янги-янги ташаббусларни ўз вақтида қўллаб-қувватлаш, жойлардаги камчиликларни тўлиқроқ аниқлаб олиб, уларни бартараф этиш юзасидан самарали чоралар кўришда муҳим аҳамият касб этмоқда.

Маълумки, район партия комитетларида ишни перспектив планлаштиришнинг бир қатор тажрибаси мавжуд. Биз ҳам партиявий-ташкилий ишларни олдиндан планлаштириб оламиз. Айрим ҳолларда ҳаёт бу планларга зарур ўзгартишлар киритишни тақозо этади. Бунда биз район партия комитети олдида турган вазифалардан, ишнинг ҳақиқий аҳволини чуқур анализ қилиб, камчиликларни бартараф этиш йўлларини белгилаш, истиқбол режаларини амалга ошириш учун партия активининг бутун куч-ғайратини жамлаш манфаатларидан келиб чиқамиз.

Бу жиҳатдан Оққўрғон пахта заводи бошланғич партия ташкилотининг иши тўғрисидаги масала бюро муҳокамасига қандай тайёрланганлиги диққатга сазовардир. Партия ташкилоти маҳсулот таннархини арзонлаштириш ва ишлаб чиқариш рентабеллигини ошириш соҳасида олиб бораётган ишларни муҳокама қилиш кўзда тутилган эди. Партия бюроси ишлаб чиқаришга қанчалик таъсир кўрсатаётганлиги, техника тараққиётини белгилайдиган йўналишларда қандай вазифаларни амалга ошираётганлигини ўрганиб чиқиш тақозо этиларди.

Райком комиссияси аъзолари — инженерлар, партия ходимлари бошланғич ташкилот ҳаёти билан таниша бошладилар. Мутахассислар техника тараққиёти планларининг бажарилиши ва маҳсулот сифатини ошириш юзасидан бажарилаётган ишларнинг якунларини таҳлил қилиб чиқишди. Райкомнинг бир инструктори меҳнатни ташкил этиш ва ишлаб чиқариш резервларидан фойдаланишнинг аҳволини ўрганди. Бошқа бир инструктор партия бюроси ва партия группаларининг маъмурият фаолиятини назорат қилиш, коммунистларнинг меҳнатдаги авангардлигини ошириш соҳасидаги ишларни умумлаштирди. Бир ҳафта давомида комиссия бошланғич ташкилот ҳаёти билан танишиб чиқди, ишчилар, мастерлар, цех бошлиқлари, мутахассислар билан суҳбатлашди.

Район партия комитети масалани бюро муҳокамасига тайёрлаш жараёнидаёқ мавжуд камчиликларни бартараф этишда партия ташкилотларига амалий ёрдам кўрсатиш ғоят муҳим деб ҳисобламоқда. Бу гал ҳам шундай бўлди. Партия бюроси коммунистлар, барча ишчиларни техника тараққиёти масалаларини ҳал қилиш, ишлаб чиқариш резервларидан самарали фойдаланишга сафарбар этмаётганлиги кўрсатиб ўтилди. Айни вақтда айрим ходимларда топширилган иш учун масъулият ҳисси пасайиб кетган эди.

Комиссиянинг бу мулоҳазалари асосида райком бюросида муҳокама қилиш учун умумлаштирилган ҳужжат тайёрланди, қарор лойиҳаси ёзилди. Натижада бюро масалани атрофлича муҳокама қилиши учун қулай вазият вужудга келди. Қабул қилинган қарорда коммунистларнинг авангардлигини оширишга қаратилган тадбирлар белгиланди.

Завод партия ташкилоти вужудга келган вазиятни танқидий баҳолаб, тўғри хулосалар чиқариб олди. Амалга оширилган ташкилий-сиёсий ишлар туфайли партия ташкилоти сезиларли мустаҳкамланди. Корхонада ишчи йиғилишлари тез-тез ўтказиладиган бўлиб қолди. Раҳбарлар, инженер-техник ходимларнинг меҳнаткашларга коллектив олдида турган вазифаларни характерлаб берадиган суҳбатларини ўтказиш кенг йўлга қўйилди. Партия бюросининг маъмурият фаолиятини назорат қилиш соҳасидаги иши сезиларли даражада жонланди. Оқибатда корхона район саноат корхоналари коллективларининг социалистик мусобақасида барча техника иқтисодий кўрсаткичлар бўйича олдинги ўринга ўтиб олди.

У ёки бу масалани бюро муҳокамасига тайёрлар эканмиз, табиийки, биз муайян мақсадларни кўзда тутамиз. Бир ҳолда партия ташкилотига ўз ишининг натижаларини тўғри баҳолаб, яқин келажакдаги вазифаларини аниқ белгилаб олишга ёрдам берилса, бошқа бир ҳолатда жойлардаги ишнинг ҳақиқий аҳволини чуқурроқ қараб чиқиш лозим бўлади.

Перспектив иш планида муҳокама қилинадиган масалалар маълум даражада аниқ белгилаб қўйилади. Бу ҳол бюро ва пленумларни планли равишда ўтказиш имконини яратади. Лекин бу бошланғич ташкилотлар билан бевосита алоқани инкор этмайди, албатта. Райком ходимлари бошланғич ташкилотларда тез-тез бўлиб турадилар. Кундалик ишларни, амалга оширилаётган тадбирларнинг самарасини оператив равишда таҳлил қилиб борадилар. Натижада бюро муҳокамасига коллектив равишда фикрлашиб олиш лозим бўлган йирик актуал масалаларгина қўйилади. Кейинги вақтларда бюро муҳокамасига киритилаётган масалаларнинг камайиш ҳолати кўздан кечирилмоқда. Агар 1970 йили ташкилий бўлим 47 масалани тайёрлаб, бюро муҳокамасига киритган бўлса, ўтган йили фақат 27 масала бюро муҳокамасига қўйилди. Бу йилнинг ўтган тўққиз ойи мобайнида бўлим 19 масалани бюрога киритди.

Кўриниб турибдики, биз бўлим томонидан тайёрланадиган масалаларни камайтириш йўлидан бормоқдамиз. Миқдор камайиши ишимизнинг умумий сифатига, актуал масалаларни чуқур ўрганиб чиқишга имкон бермоқда. Қабул қилинадиган қарорлар аниқ ва амалийлик касб этмоқда.

Шу йилнинг бошларида Сегизбоев номли совхоз ишчиси Ф. Шамсутдинова ва «Озод» колхозининг аъзоси Ш. Мамадалиева ўртоқлар Охунбобоев номли колхоз бошланғич партия ташкилотида коммунистларни жой-жойига қўйиш ва уларнинг ишлаб чиқаришдаги авангардлик ролини таъминлаш соҳасидаги ишнинг аҳволи билан танишиб чиқишди. Кейинчалик «Партия XXII съезди» колхозининг аъзоси Д. Жумадуллаева райком ходимлари билан бирга «Коммунизм» колхози партия ташкилотида коммунистлар томонидан билдирилган танқидий мулоҳазалар қандай бажарилаётганлигининг аҳволи билан танишиб чиқди. Бу масалалар кейинчалик райком бюросида атрофлича муҳокама қилинди.

Райком аъзолари ёлғиз бюрога масала тайёрлаш ва муайян тадбирларни амалга оширишдагина қатнашмайдилар. Улар меҳнаткашлардан тушаётган ариза ва шикоятларни текшириб чиқадилар, меҳнат коллективларида суҳбатлар ўтказадилар. Райком аъзолари — «Оққўрғон» совхозининг ишчиси Л. Ковецкая, «Партия XXII съезди» колхозининг аъзоси М. Қўлдошева, Ҳ. Олимжон номли колхоз аъзоси Я. Низомова ва бошқа ўртоқлар ҳам бу ишларда фаол қатнашаётирлар.

Албатта, партиявий-ташкилий ишларни янада такомиллаштиришнинг имкониятлари чексиз. Гап ишга ижодий ёндашишда, актуал масалаларни вақтида илғаб олиб, активни ана шу вазифаларни бажаришга сафарбар этишдадир. Ҳали бу соҳада бир қатор камчиликларимиз бор. Бюро мажлислари ва пленумларда кўпинча бир маромдаги нутқларни эшитишга тўғри келади. Раҳбарлар, партия ташкилотлари секретарларининг айримлари минбарни ҳисоб беришнинг бир формаси деб тушунадилар. Уларнинг нутқларида коллектив ҳаётидан олинган амалий тажрибалар умумлаштирилмайди, танқид ва ўз-ўзини танқид ривожлантирилмайди. Айрим ҳолларда пленумларда мудом бир хил нотиқлар сўзга чиқаверадилар. Оддий колхозчилар, ишчиларнинг ҳаёт нафаси уфуриб турган нутқларини эшитишга ҳамиша ҳам муяссар бўлавермаймиз. Ана шу камчиликларни бартараф қилиш бизнинг вазифамиздир.

Пленум ва бюро мажлисларини тайёрлаш ва ўтказишнинг форма ва методлари ранг-барангдир. Биз партия ташкилотларида тўпланган тажрибани умумлаштиришимиз, уларнинг энг яхшиларини кенг оммалаштиришимиз лозим. Худди шу нарса партиявий-ташкилий ишларнинг самарадорлигини оширишга ёрдам беради, коммунистларнинг диққат-эътиборини КПСС XXV съезди ва Марказий Комитет октябрь Пленуми қарорларида илгари сурилган вазифаларни муваффақиятли бажаришга сафарбар этишда муҳим аҳамият касб этади.

Н. МАДАМИНОВ,
Оққўрғон район партия комитети ташкилий бўлимининг мудири.

ИТТИФОҚДОШ РЕСПУБЛИКАЛАРДА

РСФСР:

КИТОБ ВА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ

Ленинград шаҳридаги энг йирик корхоналарда «Китоб ва ишлаб чиқариш» мавзуида китобхонлар конференциялари ўтказилди. Ишчилар, мутахассислар, олимлар, партия ва касаба союз ходимлари айтган амалий гаплар КПСС Марказий Комитети 1976 йил октябрь Пленумининг қарорлари асосида ишлаб чиқариш тематикасидаги китобларни нашр этишни яхшилашнинг муҳим масалаларига бағишланди.

Конференцияларнинг қатнашчилари қурилиш адабиёти нашриётининг ишлаб чиқариш экономикаси, планлаштириш, бошқаришнинг автоматлаштирилган системаларидан фойдаланиш проблемаларига оид бир қанча китоб ва брошюралар чиқарган Ленинград бўлимининг тажрибасига ижобий баҳо бердилар. Бу китоб ва брошюраларни Ленинграднинг таниқли новаторлари ёзишган. Нуширлар шаҳар бинокорларига атаб қурилиш ишлаб чиқариши ва архитектурага оид тематик кутубхонача чиқардилар.

УКРАИНА:

СУҒОРИЛАДИГАН ГЕКТАРНИНГ КУЧИ

Херсон областининг қурғоқчил даштларида жойлашган Белозерск районининг Киров номли колхозида бу йил мўл ҳосил — ҳар гектар ердан 69 центнердан кузги буғдой дони йиғиштириб олинди. Бошқа экинлар бўйича ҳам кўрсаткичлар чакки бўлмади: ўртача ҳисобда 590 центнердан маккажўхори кўк пояси, 104 центнердан беда пичани, 832 центнердан помидор ҳосили йиғиштириб олинди. Бундай мўл ҳосилга суғориш туфайли эришилди. Даштдаги ана шу колхознинг ўзигина юқори кўрсаткичларга эришаётгани йўқ; сўнгги ўн йил мобайнида Украинада суғориладиган ер майдони икки баравар кўпайиб, эндиликда 1 миллион 600 минг гектардан ошиб кетди. Қурғоқчил районларни ўзгартириб юборган об-ҳаёт донли экинлардан икки баравар кўп ҳосил олиш, ноқулай об-ҳаво шароитларининг салбий таъсир кўрсатишини юмшатиш имконини берди. Илмий жиҳатдан асосланган алмашлаб экишни жорий этиш, экинлар структурасини такомиллаштириш соҳасида кўп иш қилинди. Бунинг натижасида Қрим, Херсон ва бошқа областларнинг кўпгина колхоз ва совхозлари ҳар гектар ердан минг центнердан кўк поя олиб, бир йилда уч марта ҳосил кўтаришга эришмоқдалар. Шоли етиштирилаётган суғориладиган гектардан ҳам кўнгилдагидек ҳосил йиғиштириб олинмоқда.

ЛАТВИЯ:

ПОРТЧИЛАР ЎЗ СЎЗЛАРИ УСТИДАН ЧИҚМОҚДАЛАР

Вентспилс денгиз савдо портининг коллективи ўзининг йиллик социалистик мажбуриятини бажарди. Портчилар, ёрдамчи флотнинг денгизчилари юк ортиш ва тушириш ишларини яхши ташкил қилмоқдалар ва тайёрламоқдалар. Йириклаштирилган бригадалар кемалардаги юкларни омборларга туширмай, бевосита вагонларга ортиб жўнатмоқдалар. Темирйўлчилар билан комплекс мусобақалашиш тўғрисида шартномалар тузилди, биргаликдаги сквозной сменалар ташкил қилинди. Причалларда ва кемаларда юк ортиш ва бўшатиш ишларига тажрибали мутахассислар бошчилик қилмоқдалар. Буларнинг ҳаммаси шу йилнинг ўзида бир мингдан кўпроқ кемаларга юкларни ортиш ва бўшатиш имконини берди.

ҚИРҒИЗИСТОН:

ЁШИ БИР АСРЛИК ВА БУНДАН ҲАМ КАТТА ЁШДАГИ КИШИЛАР

Баланд тоғдаги Иссиққўл яқинида жойлашган Оқтепа қишлоғининг энг кекса кишиси Имон Тинистанов яқинда ўзининг 117 йиллигини нишонлади. Бу оқсоқол қишлоқнинг биринчи деҳқони бўлди, колхоз подалари ва отарларини боқди. У чалғи билан ўтлоқларда ги пичанни ўришни яхши кўрарди. Пиёда сайр қилиш унга ҳамиша роҳат бағишларди. И. Тинистанов ҳамиша хушбўй чой, қимиз, айрон ва бошқа шу каби ичимликларни афзал кўрганлиги ҳам муҳим бўлса керак. Имон ота ҳозир ҳам саёҳат қилишни севади.

Қирғизистон ССР Фанлар академияси баланд тоғли физиология ва экспериментал патологияси институти билан Қирғизистон медицина институтининг биргаликда ўтказган экспедицияси Қирғизистон тоғлари узоқ умр кўриш учун қулай эканлигини аниқлади. Ана шу тоғларнинг таъсири остида доимо кучли нагрузка олиб турган инсоннинг мускул системаси чиниқади. Бундай ўзига хос машқ юрак ва қон томир фаолиятига самарали таъсир ўтказмоқда.

Ҳозир тоғли ўлкада юз ёшдаги ва бундан катта ёшдаги 150 дан кўпроқ киши бор. Қирғизистонда ўртача умр кўриш 73 ёшга етди — Улуғ Октябрь революциясигача бўлган даврдагидан икки баравардан зиёд ошди.

АРМАНИСТОН:

АВТОМОБИЛЬ ЙЎЛЛАРИ ҚУРИЛМОҚДА

Арманистон ССРда янги автомобиль йўлининг дастлабки километрлари қурилди. Автомашиналар тез қатнайдиган замонавий трасса Ереванни республиканинг асосий ғалла райони — Арарат водийси билан ва жанубдаги йирик саноат марказлари билан боғлайди. Шоссе аҳоли зич жойлашган районларни четлаб ўтади, бу эса юкларни етказиб бериш вақтини анча қисқартириш имконини беради.

Шу беш йилликда республикада жами узунлиги етти юз километрдан кўпроқ бўлган автомобиль йўллари қурилади ва реконструкция қилинади.

(ТАСС мухбирларининг хабарлари).

Ёзувчи Одил Ёқубов—эллик ёшда

ДИЁНАТ

Ёзувчи Одил Ёқубов ўзининг эллик ёшлик тўйи арафасида «Диёнат» номли янги романини ёзиб тугатди. Замондошларимиз тўғрисида ҳикоя қилувчи бу романда муҳим ижтимоий, маънавий ва ахлоқий муаммолар кўтарилади. Редакция ҳурматли газетхонлар ҳукмига ушбу романдан парча ҳавола қилади ва истеъдодли ёзувчига ижодий муваффақиятлар тилайди.

Аброр Шукурович Тошкентдан қайнатасининг меҳмон бўлиб келганини эшитиб, ишдан барвақт қайтди. У кириб келганида қайнатаси Воҳид Миробидов билан Отақўзи ҳовлининг тўрида, кун ботмасданоқ соя тушадиган ишком тагида, қат-қат шойи кўрпачалар тўшалган катта сўрида ёнбошлаб ётишар, ўртадаги бир-бирига бириктириб қўйилган қўш хонтахтада қовурилган гўшт, сомса, нимталанмай пиширилган товуқлар, патирлар тоғдай қаланган, ранг-баранг шишалар аскардай саф тортган, қадаҳлар лиммо-лим эди.

Сўридан берироқда, фавворали кичикроқ ҳовузча бўйидаги чиройли ясатилган стол атрофида, қайнанаси билан Отақўзининг хотини Олияхон чой ичиб ўтиришар, юзлари гул-гул ёнган Маҳбуба ўчоқ бошидаги ошпазларга кўрсатма бериб турарди.

Отақўзи кўчадан кирган Шукуровни кўриб, хахолаб кулди: — Сиздақа мезбондан ўргилиб кетдим, Аброр Шукурович! Бу ёқда меҳмон чақириб қўйиб, ўзлари мажлис ўтказиб юриптилар!

Воҳид Миробидовичнинг оғзи тўла тилла тишлари билинар-билинмас ялтиллади.

— Майли, раис, майли! Ал маъмурин-маъзурин, деганлар эскилар. Яъники, раҳбар ходимлар ҳамиша маъзурлидирлар!

— Хаҳ! Куёвингизни оқлаш керак бўлса, гап топасиз-а, домла! — Отақўзи ўз гапидан ўзи маст, яна ҳовлини бошига кўтариб қийқириб кулди. — Хўш, қайсисидан қуяйлик, ўртоқ мезбон?

Шукуров Олияхон билан сўрашиб, сўрига чиқди, чиқаркан, Отақўзининг хатти-ҳаракатлари, бесабаб хахолаб кулишлари қандайдир нотабиий, сунъий кўринди. У бир нимадан жуда асабийлашган, бироқ бу ҳолатини яшириб, ўзини хуррам кўрсатишга уринаётган одамга ўхшарди.

Аброр Шукурович ичимликни кўп хушламагани учунми, бунақа ўтиришларга тоби йўқроқ, умуман, у бунақа зиёфатлардан завқ оладиган одамларга кўп «тушунавермас»ди. У айниқса «қиттай-қиттай» қилишиб, кайф бўлиб олган одамлар билан муомала қилишдан қийналар, чунки киши ўзи завқ ололмаган жойда ҳаддан зиёд завқланиб кетган одамлар билан гаплашиб ҳузур қилиши амри-маҳол!

— Раҳмат, Отақўзи ака, аввал бир пиёла чой ичиб нафасни ростлаб олайлик...

— Йўқ-йўқ, бунақаси кетмайди!.. Қани, домла, куёв тўрангизга бир кўрсатиб қўйинг, олиш қанақа бўлишини! — Отақўзи ўзини сал орқага ташлаб, домланинг елкасини қоқди. — Парво қилманг, Воҳид Миробидович! Ҳалиги илтимосингизни албатта бажо келтирамиз. Чўлқуварлар айтдими — бас! Рўёбга чиқмаган иш бўлмайди. Битта мажлис чақириб, таклифни ўртага ташлаймиз — қарсак билан ўтиб кетади. Мукофот чўнтакда деб ҳисоблайверинг, ҳа! Чўлқуварлар таклиф қилади-ю, бермай кўришсин-чи мукофотни!

— Қанақа мукофот? — Шукуров ҳайрон бўлиб бир Отақўзига, бир қайнатасига қаради. Отақўзи: «Домланинг китоби бор-ку», деб сўз бошлаган эди, Воҳид Миробидович:

— Ўзаро гап, кейин айтиб бераман, ўғлим! — деди-да, олдидаги қадаҳни бир кўтаришда бўшатиб, ҳовуз томонга юзланди:

— Дуторни опчиқ, қизим! Раис айтмоқчи... бу дунёнинг ташвишларини унутиб, бир ўйнаб-кулайлик бугун!

— Э, бормисиз, домлажон! — Отақўзи яйраб кетиб, қадаҳларни яна тўлдирди. Маҳбуба чопқиллаб кириб, уйдан дутор кўтариб чиқди. Воҳид Миробидович енг шимариб, дуторни созларкан:

— Қани, хоним — деди Назокат бибига қошини учириб. — Нимадан бошлаймиз, «Роҳат»данми ё «Тановар»данми?

— Қўйинг, домлажон! Мана, Олияхондек ёшлар турганда... менинг даврага тушишим уятдир! — деди Назокат биби, бироқ Воҳид Миробидович «Роҳатни» эшиб чалиб «Қани хоним, ўйин қанақа бўлишини кўрсатиб қўйинг бу ёшларга!» — деб хитоб қилганда, ингичка қошларини чимириб ўрнидан турди.

Ҳануз ёш кўринишга уриниб, қош-кўзларини бўяб юрадиган, юмалоқдан келган, силлиқ юзи қаймоқдай оппоқ Назокат биби дуркун гавдасини енгил тебратиб, қўш-қўш тилла узуклар тақилган йўғон, калта бармоқларини қарсиллатиб, «Роҳат»га шундай шўх, шундай қувноқ йўрғалаб кетдики, Отақўзи камоли завқланганидан:

— Яшанг! Бормисиз, аяжон! — деб қичқириб юборди. Маҳбуба югуриб бориб, ойисининг икки юзидан чўлп-чўлп ўпиб олди. Ёлғиз Олия билинар-билинмас кулимсираб ўтирар, унинг кулгисиям қандайдир ногирон, ёмон бир ташвишда ўтирган одамнинг дардли табассумига ўхшарди!

Аброр Шукурович қайнанаси билан қайнатасининг қувноқлигига, уларнинг ҳаётдан завқлана олиш қобилиятига доим ҳавас қилиб юрарди, ўзи ҳеч қачон мириқиб дам олишни билмаган, дам олишга борган пайтларида ҳам қандайдир нотинч ўйлар, битмас-туганмас ташвишлар тузоғидан сира қутула олмайдиган одам, у ўзининг бу камчилигини тан оларди. Шу сабабли қувноқ кишиларга, фурсат ғанимат деб, ўйнаб қолиш қобилиятига эга бўлган одамларга ҳавас билан қарарди. Лекин ҳозир... Ҳозир қайнатасининг завқ билан тебраниб дутор чертиши ҳам, қайнанасидан кейин даврага тушган хотинининг «Лазги»га шўх диканглаб, яйраб-яшнаб ўйнашлари ҳам, Отақўзининг «Яшанг, Маҳбубахон. Дунё тургунча туринг!» деган ширакайф қийқириқлари ҳам — ҳаммаси ғашини келтирмоқда, ҳаммаси қандайдир жуда хунук, жуда бачкана кўринмоқда эди кўзига. Эзги ошхонада куймаланиб юрган қўшни аёллар қозон-товоқларни, кабоб пишираётган ошпаз йигитлар кабобларни йиғиштириб қўйиб, томоша қилиб туришар, уларнинг кўзлари завқ билан порлар, бироқ Шукуровнинг назарида, ҳозир фақат шу йигитларгина эмас, бутун олам бу бачкана ўтиришни кузатиб тургандай, бу ҳовлида бўлаётган базми-жамшидни кўриб уялиб кетаётгандай туюларди...

У, оққушнинг бўйнидай оппоқ қўлларини ҳавода ноз билан силкитиб, келишган қаддини чиройли қилпиллатиб, кабобпаз йигитларнинг кўзларида ҳайрат уйғотиб рақс тушаётган хотинидан кўзини узиб, ерга қаради. У ҳозир бир нарсадан—хотинининг эркаланиб келиб, уни даврага тортишидан қўрқар, чунки Маҳбуба шундай қилса, ўзини тутолмай портлаб кетишини биларди!... Йўқ, ҳайрият, хотини унинг феъли айнаб турганини сездиди, шекилли, ёнига йўлламади, қийқириб кулганича, югуриб бориб Олияхонга тармашди...

Ийманибгина ўртага тушган Олияхон, ўйнамоқчи бўлиб, бир-икки марта қўлини кўтарган бўлди, бироқ унинг ўйини ҳам лабидаги табассумидай ногирон, давранинг, хусусан эрининг қандайдир ясама, асабий-кўтаринки кайфиятига тамом зид эди!

Олияхон ўйинни охирига етказмай, юзини яширганича жойига бориб ўтирди. Отақўзи жаҳли чиқиб: «Шуям ўйин бўлди-ю!»—деб ўрнидан тура бошлаган эди, ҳайрият, шу пайт кабобпаз йигитлардан бири: «кабоб тайёр, кеннойи!» деб хитоб қилди-ю, рақс ўз-ўзидан тўхтади.

Маҳбубанинг талаби билан ҳамма ҳовуз бўйига кўчди. У ерда чироғлар ёқилган, ҳовузчага қуйилаётган фаввора сувлари лампочка шуъласида товланиб, ажиб манзара касб этган, ҳавоям салқинлашиб, ҳовлида майин, осуда бир муҳит вужудга келган эди.

Тобора «очилиб» бораётган Отақўзи ҳамон ўша асабий-хушнуд алфозда, «жонон»ларнинг қадаҳларига шампань, «йигитлар»га коньяк қуяркан:

— Қани! — деди қўлидаги қадаҳни баланд кўтариб. — Бу беш кунлик омонат дунёда яйраб қолиш учун, ғам-ғусса дегандан фориғ бўлиб, доим ўйнаб-кулиб юриш учун кўтарайлик бу шаробни!

Аброр Шукурович ер остидан кабобпаз йигитларга қараб қўйди. Наздида, Отақўзи бу гапларни жўрттага ҳаммага эшиттириб айтаётгандай, гўё: «Кўриб қўйинглар мен райком секретарининг тантиғи бўламан, бу уйда истаган эркалигимни қила оламан!» деяётгандай туюлди. У шу хилдаги одамларни, раҳбарларга ўзларини жуда яқин қилиб кўрсатадиган ва бу билан маълум мақсадларни кўзлайдиган одамларни яхши биларди...

«Лекин Отақўзи!.. Наҳот Отақўзи ҳозир шу мақсадни кўзлаётган бўлса? Бу одамга нима бўлди ўзи?» — Шукуров, бирдан хуруж қилиб келган шайтонга ҳай бериб, ерга қаради, мезбонлик мажбурияти уни тишини-тишига босишга мажбур этди.

Отақўзининг салобатли одамга номуносиб қилиғидан ёлғиз Шукуров эмас, ҳатто қайнатаси ҳам ўнғайсизлана бошлади чоғи, аллақандай ғимирсиб, четроққа сурилиб ўтирди. Отақўзи ўз қадаҳини «оқ қилиб», яна қуя бошлаган эди. Олияхон қадаҳга кафтини қўйиб:

— Қўйинг, — деди ёлвориб. — Бугунга етар энди, хўжайин!

— Лаббай? — Отақўзи яна ўша совуқ, ясама-хушнуд кулгисини намойиш қилди. — Бугун қанча ичсам, ҳаққим бор! Қанча ўйнаб-кулсам, ҳаққим бор маним!

Аброр Шукурович гапни ҳазилга бурмоқчи бўлиб:

— Қайси хизматлари учун бу ҳуқуққа эга бўлдилар, раис? — деди. — Пахта планини бажардиларми бугун?

— Йўқ! Пахта плани бўлмасаям... обком ва райком секретарларининг муҳим бир топшириғини дўндириб келдим бугун!

— Қанақа топшириқ?

— Ие, ҳали эсларидан чиқдими? Кекса олимни ҳовли жойидан ҳайдаб чиқиб, уни ўша... колхозга ўтказиб қўйган бир... алвастига қайтариб бериш тўғрисидаги буйруқлари бор-ку? Ўша буйруқни бажо келтирдим бугун! Кекса олимнинг китоб-питобларини кўчага отиб, уйни ўша, ўзларига арз қилиб келган жононга бўшатиб бердим бугун!

— Менга қаранг, Отақўзи ака! — Шукуров шахт билан ўрнидан турди. — Бу сафар уни мезбонлик туйғуси ҳам тўхтатолмай қолди. — Нима керак бу майнавозчилик? Менинг уйим саҳна, сиз артист эмассизки, бунақа қизиқчилик қилсангиз?

— Нега қизиқчилик бўларкан? — Отақўзи ҳам стулларни шарақ-шуруқ суриб, ўрнидан турди.

Унинг важоҳатидан одам қўрққулик, муштлари тугилган, кўзлари қонталашган эди. — Бундан чиқди... бугун айтган гаплари эртага эсларидан чиқадиган одатлари бор экан-да ҳали?

— Хўжайин? Жон хўжайин! — Олия лаблари титраб, эрига ташланди.

Аброр Шукурович стул суянчиғини чангаллаганича ерга қараб қолди. Даврага оғир сукут чўмди. Бу сукутни Отақўзининг оғир ҳансираши-ю, фаввора сувларининг сокин шовиллаши бузарди холос.

Шукуров ер остидан ошхона томонга кўз ташлади. Хайрият, у ердагилар қозон-товоқ билан банд кўринар, бироқ чиндан бандми ё ўзларини кўриб-кўрмаганликка олишяптими — буни билиб бўлмас эди.

— Хўп, майли, қўйинг бу гапларни! Мен сизни... жиддий бир одам деб ўйлардим.

— Йўқ! — деди Отақўзи. — Мен сиз ўйлаган яхши одам эмасман! Мен энг нопок, энг виждонсиз, энг ноинсоф одамман! — у яна столдаги шишага қўл чўзди. Лекин Аброр Шукурович унинг қўлидан шишани шартта юлиб олди.

— Бас! Етади!.. Нима бўлди ўзи? Гапирсангиз-чи ахир!

Отақўзи унинг саволига жавоб бермади, ўзини стулга ташлаб, бошини чангаллаб олди.

Шукуров савол назари билан яна Олияга қаради. Олияхоннинг кўзи жиққа ёш эди.

* * *

Тоға-жиянларнинг тўқнашуви ҳеч кутилмаган бир пайт, кутилмаган бир вазиятда рўй берди.

Отақўзи эрталаб наридан-бери нонушта қилиб, энди уйдан чиқаётган эди, боғ эшикда Нормурод Шомуродов кўринди.

— Отақўзи!

Отақўзи истар-истамас орқасига қайтди. Нормурод ота, эгнида қопдай осилиб турган йўл-йўл пижама, оёғида эски шиппак, одатдагидай яланг бош, қовоғи солиқ, хўмрайиб келарди. Тоға-жиян қудуқ ёнида учрашиб, қўл беришиб кўришдилар.

— Сениям кўрадиган кун бор экан-ку?

— Нима қилди? — деди Отақўзи, у шошиб тургани учун ҳозир тоғаси билан гаплашиб ўтиришга, унинг узундан узоқ панду насиҳатларини эшитишга на тоқати, на истаги бор эди.

— Гап кўп! — деди домла Шомуродов қовоғи очилмай.

— Гап кўп бўлса... бошқа кун гаплашармиз. Ҳозир чўлга кетяпман...

Домланинг оппоқ соч толалари билан ўралган ялтироқ бошига қизил сиёҳ томгандай оҳиста қизариб, кўзлари қисила бошлади.

— Чўл-пўлинг бир ёққа қочиб кетмас! — деди овози совуқ янграб.

Тоғасининг ёқимсиз бир гапни қўзғамоқчи эканини сезган Отақўзи:

— Бўлмаса, сизнинг гапингиз бир ёққа қочиб кетадими? — деди энсаси қотиб. — Айтяпман-ку, қайтиб келаман деб!

— Тўхта! — деди Нормурод ота кутилмаган бир қаҳр билан. — Уйимда ҳозир Ўрозқул кутиб ўтирипти!

Отақўзи аввал тоғасининг «Мингбулоқ» масаласини қўзғашидан қўрққанди. Бироқ, Ўрозқулнинг номини эшитиши билан ҳамма гапга тушунди-ю:

— Тоға! — деди бўғилиб. — Мен у одамнинг нима мақсадда келганини яхши биламан. Бироқ ҳозир...

Домланинг ялпоқ юзида қўнқайиб турган катта бурни таҳдидли кўтарилди:

— Билсанг нима қилардинг мени бу нопок ишга аралаштириб?

— Қайси нопок иш?

— Қайси дейди-я? Ё мен бу ерга кўчиб келганимда бировнинг ҳовли-жойини тортиб бер дегандимми сенга?

Отақўзи турган жойида ҳайкалдай қотиб қолди.

Ё раб! У бу одамни туғишган тоғам деб, жигарим деб, бефарзанд бир ғарибу-ғурабо деб, ёнига тортса, қариган чоғида эрта-кеч ҳолидан хабар олиб турай деб, бу савоб ишни қилса-ю, бу чол... яхшиликни билмаган бу қоқбош унга таъна тошини отса? Бу қандай бедодлик ахир?.. Ахир, Отақўзи яхши ният билан қилган бу иши учун усиз ҳам маломатга қолиб, боши ташвишдан чиқмай юрипти-ку? Ахир, обком ва райком кеча-ю кундуз текшириб қўймаяпти-ку? Катталардан эшитган гапи, анави шаллақи хотиннинг бўҳтонлари етмагандек, энди... яхшилик нималигини билмаган ўз жигарининг оёқдан олиши қолувдими?

Ҳа, у тоғасини билади!.. У доим шундай қилган. Ўзини принципиал олим, бенуқсон одам қилиб кўрсатиш учун ҳеч кимни аямаган! Умри бино бўптики, ҳамиша «мен, мен яхшиман, олижанобман!» деб, кўкрагига уриб келган. «Мингбулоқ» тўғрисидаги хатни ҳам шу мақсадда ёзган! Бу ният йўлида ҳеч қачон ҳеч кимни аямаган! Меҳр-шафқат деган нарсани билмаган!

Бу ўйлар Отақўзининг миясидан яшин тезлигида «ярқ» этиб ўтди-ю, тирноқларигача, аъзойи-баданининг ҳар бир ҳужайрасигача қақшаб кетди.

— Шунақа денг? Бировнинг ҳовли-жойини тортиб олиб берасан, демагандим денг? — деди Отақўзи. У қўйлагининг тугмаларини дўланадай тўкиб, ёқасини юлқиб очди. Домла Шомуродов кўзлари олайиб, сал орқага тисарилди.

— Сен... тентак! Нима деяпсан ўзи?

— Демаган бўлсангиз... нега ўтирибсиз бу уйда? Нега бўшатиб қўймайсиз?

Нормурод ота, ҳамон кўзлари олайиб, олдинга талпинди.

— Ҳалиям бўлса... турмайман бу уйингда.

— Турмасангиз, бўшатиб қўйинг!

— Ҳалиям бўлса, бўшатаман!

— Шу бугун... дарҳол бўшат! — деди Отақўзи тўсатдан сенсираб. — Китоб-питобларинг билан... йўқол бу уйдан!

Ичкаридан яланг бош, яланг оёқ Олия югуриб чиқди, чиқди-ю, эрига отилди.

— Хўжайин! Жон хўжайин!

Боғдан олма шохларини шатир-шутур силкитиб майкачан Ҳайдар чопиб чиқди. Домла Шомуродов, худди ҳозиргина тандирдан чиққандай қизариб кетган улкан бошини сарак-сарак қилиб:

— Аҳмоқ! — деб бақирди. — Сен ношуд... раис бўламан деб, талтайиб кетибсан! Талтайиб!

— Жўна! — Телбаланиб ўшқирди Отақўзи. — Сенга яхшилик қилган одамнинг падарига минг лаънат! Шу бугун, ҳозир бўшатиб қўй бу уй, бу қишлоқни!

— Дада! — Ҳайдар югуриб келиб отасига ёпишди. — Нима деяпсиз, дада?

— Хўп, бўшатиб қўяман! — Ҳайдар келиши билан чолнинг кўзидаги қаҳр сўниб, ияги қалтираб кетди.— Яхши! Уйни бўшатиб бераман. Аммо, қишлоқ... қишлоқ сеники эмас! Ўпкангни бос, нодон!

(Давоми тўртинчи бетда).

ПЛАНЕТАМИЗДА

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

● БЕРЛИН

КЕЛГУСИ ЙИЛ ҲИСОБИГА

ГДР корхоналари бир ҳафтадан бери 1977 йилнинг план кўрсаткичлари ҳисобига ишламоқдалар. Улар меҳнат унумдорлигини ошириш ва юқори сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш учун янги имкониятларни қидириб топишни ўз олдиларига мақсад қилиб қўйдилар.

Меҳнатда юксак кўрсаткичларга эришган ишлаб чиқариш коллективларига мана шундай ҳафталарни ўтказиш ҳуқуқи берилди. ГДРда энг катта Премница шаҳридаги химиявий тола комбинатининг ходимлари шу йил планни графикда белгиланганига қараганда уч кун олдин бажармоқдалар. Бу ерда ташаббускор сменалар деб аталган сменалар шу ойнинг биринчи кунларидан бошлабоқ ишга тушди. Энг яхши ишлаб чиқариш бригадалари юксак натижаларга эришишга, машиналар ва асбоб-ускуналарнинг бетўхтов ишлашини таъминлашга ёрдам берадиган йўллар ва методларни кўрсатмоқдалар.

● БУХАРЕСТ

ПЛАНЛАР МУДДАТИДАН ИЛГАРИ БАЖАРИЛМОҚДА

Юзга яқин завод ва фабрика ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш юзасидан йиллик планларини бажариб қўйдилар ва 1977 йил ҳисобига ишламоқдалар. Шу йилнинг 11 ойи мобайнида пойтахт саноати республиканинг халқ хўжалиги планга қўшимча равишда 8 минг тоннадан кўп пўлат қувур, 2,5 минг тоннадан зиёд прокат, 20 та дизель электровоз, 50 та ҳар хил типдаги станок, кўп миқдорда электроаппаратлар ва автоматлаш воситалари, кийим-кечак, трикотаж буюмлари ва бошқа кенг истеъмол моллари етказиб берди.

● ГАВАНА

ШАХДАМ ОДИМЛАР

Куба Республикасининг саноат ва қишлоқ хўжалик коллективлари шу беш йилликнинг биринчи йилини ишлаб чиқаришда аъло кўрсаткичлар билан якунламоқдалар.

1977 йил ҳисобига ишлаётган заводлар ва фабрикалар тўғрисида газеталарда босилаётган, радио ва телевидение орқали эшиттирилаётган хабарлар мамлакат экономикаси юксак суръатлар билан ривожланаётганлигидан яққол далолат бермоқда. Ҳозирги вақтда республикада икки ярим мингдан зиёд шундай илғор корхоналар бор.

● ВАРШАВА

ТЕЗ СУРЪАТЛАР БИЛАН

«Рибник» электростанциясининг иккинчи навбати қурилишида 200 минг киловатт қувватга эга бўлган бешинчи энергоблокни монтаж қилишга тайёргарлик ишлари тамом бўлди. Бу Польша билан Совет Иттифоқи ишлаб чиқарган ҳамда Польшадаги электростанцияларда ўрнатилган биринчи турбоагрегат бўлади. Унинг генераторини Ленинграддаги «Электросила» заводининг коллективи тайёрлаб берди. Электростанциянинг бошқа учта энергоблоки учун ҳам керакли кучли генераторлар шу корхонада ишлаб чиқарилади.

● ПХЕНЬЯН

РУДА ҚУВУР ОРҚАЛИ ЮБОРИЛМОҚДА

Бир неча миллиард тонна темир рудаси запасларига эга бўлган йирик Мусан конини Чхончжин шаҳарчасидаги Ким Чак номли металлургия заводи билан туташтирган 98 километрлик узунликдаги транспорт трубопроводи бир йилдан ортиқ вақтдан бери ишлаб турибди. Автоматлаштирилган система мунтазам ҳаракат қилмоқда. Темир концентрати қудратли насос орқали бериладиган кучли босимдаги сув билан трубопровод орқали юборилмоқда.

(ТАСС).

Суратда: Руминия Социалистик Республикасининг пойтахтидаги «Бухарест» меҳмонхонаси.
А. Стужин фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

ЙИГИРМА БЕШИНЧИ МИЛЛИОН

БХИЛАИ, (ТАСС). Шу кунларда Ҳиндистонда тез ўсаётган индустриал марказ — Бхилаида уйларнинг деворларида «Йигирма бешинчи миллионни табриклаймиз!», «Яшасин Ҳиндистон — Совет дўстлиги!» деган шиорларни ўқиш мумкин. Шаҳарнинг қалби — металлургия комбинати катта ғалаба — 25 миллион тонна пўлат қуйиб чиқарилганлигини байрам қилмоқда. Шу шонли воқеага бағишланган тантаналарда металлургия комбинатининг ишчилари, Бхилаи аҳолиси билан бирга қатнашмоқ учун мамлакатнинг кўпгина шаҳарларидан юзлаб кишилар бу ерга келдилар.

Таклиф этилганлар орасида чет мамлакатлар билан иқтисодий алоқалар давлат комитети раисининг ўринбосари В. А. Сергеев бошчилигидаги совет делегацияси ҳам бор .

Тантаналар металлургларнинг митинги билан очилди. Ҳиндистон Бош министри Индира Гандининг табрикномаси ўқиб эшиттирилди. «Бхилаи пўлати — мамлакатнинг иқтисодий тараққиётда эришган муваффақиятига қўшилган катта ҳиссадир. Бхилаи Ҳиндистон — Совет дўстлигининг, шу билан бирга Ҳиндистон индустриал тараққиётининг улуғвор рамзидир», — дейилади Ҳиндистон ҳукумати бошлиғининг табригида.

Совет ҳарбий делегацияси БХРда

СОФИЯ, 8 декабрь. (ТАСС). КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР мудофаа министри, Совет Иттифоқи Маршали Д. Ф. Устинов бошчилигидаги совет ҳарбий делегацияси билан БКП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, БХР халқ мудофаа министри, армия генерали Д. Журов бошчилигидаги Болгария ҳарбий делегацияси ўртасидаги музокаралар бугун ниҳоясига етди.

Совет делегациясини бугун БКП Марказий Комитетининг Биринчи секретари, БХР Давлат Кенгашининг Раиси Т. Живков қабул қилди. Учрашув самимий, дўстона вазиятда ўтди.

Шу куни Д. Ф. Устиновга Георгий Димитров орденини топшириш маросими бўлиб ўтди. Д. Ф. Устинов Совет Иттифоқининг мудофаа қудратини, Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатларнинг армиялари ўртасида жанговар иттифоқни мустаҳкамлаш соҳасидаги катта хизматлари учун, икки мамлакат Қуролли Кучлари ўртасидаги ҳамкорликни кучайтиришга ва Болгария Халқ армиясининг мудофаа қобилиятини оширишга шахсан ҳисса қўшганлиги учун, қардош партиялар, мамлакатлар ва халқлар ўртасида дўстликни ривожлантирганлиги учун БХР Давлат Кенгаши томонидан шу орден билан мукофотланди.

Ўртоқ Т. Живков юксак мукофотни топшира туриб, бундай деди:

Болгар халқи тинчлик учун атоқли курашчи Леонид Ильич Брежнев раҳбарлигида коммунизм қуриш соҳасида КПСС XXV съездининг тарихий режаларини амалга оширишда Сизнинг бевосита иштирокингизни ғоят қадрлайди.

Т. Живков Болгария Қуролли Кучларини вужудга келтиришда ва бу Қуролли Кучларни замонавий армияга айлантиришда жуда катта ёрдам берганликлари учун КПСС Марказий Комитетига ва Совет ҳукуматига, Совет Қуролли Кучларига самимий миннатдорчилик изҳор этди. Болгар коммунистлари, болгар халқи, деб таъкидлади у, совет қардошлари билан социалистик ҳамдўстликдаги бошқа мамлакатларнинг халқлари билан бундан буён ҳам ёнма-ён туриб олға борадилар, партияларимиз ва мамлакатларимизни бир-бири билан ҳар томонлама яқинлаштириш учун, мудофаа иттифоқимиз — Варшава Шартномасини мустаҳкамлаш учун зарур бўлган ҳамма ишларни қиладилар, деб КПСС Марказий Комитети билан Совет ҳукуматини ишонтиришни истайман.

Ўртоқ Д. Ф. Устинов жавоб нутқида мукофот учун самимий ташаккур изҳор этди. У болгар—совет дўстлигини ва социалистик ҳамдўстлик қудратини бундан буён ҳам мустаҳкамлаш учун бутун кучимни сарфлайман, деди.

БКП Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси совет делегацияси шарафига зиёфат берди. Зиёфат самимий, дўстона вазиятда ўтди.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

БЕРЛИН. Герада СССР ва ГДР философлари қўшма комиссиясининг навбатдаги мажлиси очилди. Олимлар комиссиянинг 1980 йилгача мўлжалланган фаолиятининг асосий йўналишларини белгилайдилар. Уларда Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги, ГДР ташкил топганлигининг 30 йиллиги ва В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллиги муносабати билан назарий проблемаларни ишлаб чиқишга катта эътибор берилади.

БОНН. Ғарбий Германиянинг энг йирик шаҳарлари ва саноат марказларидан бири бўлган Дюссельдорфда «Германия Федератив Республикаси ва Вьетнам Социалистик Республикаси халқлари ўртасидаги дўстлик жамияти»нинг таъсис мажлиси бўлди.

Жамиятнинг мақсади ГФР билан ВСР аҳолиси ва жамоатчилиги ўртасида дўстона алоқаларини ривожлантиришдан, давлатлараро муносабатларни кенгайтиришга кўмаклашишдан иборат эканлиги мажлисда эълон қилинди.

ЛА-ПАС. Боливияда ҳар минг боладан 157 таси бир ёшга ҳам тўлмасдан ўлиб кетади. Мамлакат миллий статистика ва цензлар институти шуни маълум қилди.

ИСЛОМОБОД. Покистонликлардан юз мингдан кўпроқ киши Жаҳон Тинчлик Кенгашининг янги Стокгольм Хитобномасига имзо чекди. Покистон тинчлик кенгаши демократик хотин-қизлар уюшмаси ташкил этган ана шу имзо тўплаш кампанияси давомида мамлакатнинг турли аҳоли пунктларида митинглар ва йиғилишлар ўтказилмоқда. Бу митинглар ва йиғилишларда тинчлик ва қуролсизланиш учун курашда янги Хитобноманинг аҳамияти тушунтирилиб, Покистон тинчлик кенгаши ҳаракатига янги аъзолар жалб қилинмоқда. (ТАСС).

ЛИВАНДАГИ ВАЗИЯТ

БАЙРУТ. (ТАСС). Ливан президенти И. Саркис Ливаннинг янги ҳукуматини тузиш масаласи юзасидан маслаҳатлашувларини давом эттирмоқда. У парламент раиси К. Ал-Асадни ва бир қанча бошқа сиёсий арбобларни қабул қилди. Министрлар янги кабинетининг состави яқин кунлар ичида эълон қилинади, деб кутилмоқда.

Пойтахтда ва Ливаннинг бошқа районларида нормал вазият сақланмоқда. Граждан уруши вақтида зарар кўрган корхоналар ва магазинларни, уй-жой бинолари ва мактабларни тиклаш жараёни тез давом этмоқда. Кўпгина давлат муассасалари ўз ишларини бошлаб юбордилар. Байрут денгиз порти 15 декабрдан бошлаб дастлабки пассажир ва юк кемаларини қабул қила бошлайди, деб эълон қилинди.

Вазият яхшиланганлигига қарамай, уруш вақтида сезиларли даражада кўтарилган озиқ-овқат маҳсулотлари, ёнилғи ва энг зарур молларнинг нархлари ҳамон юқори бўлиб қолмоқда.

Бу ерда Фаластин Озодлик ташкилоти ижроия комитетининг раиси Ясир Арафат раҳбарлигида Фаластин раҳбарларининг кенгаши бўлди. Бу кенгашда барча фаластин ташкилотларининг, шу жумладан «Ас-Соика» ташкилотининг вакиллари иштирок этдилар. Кенгашда, жумладан, Ливандаги аҳвол ва бир қанча ички проблемалар муҳокама қилинди.

ФИКРЛАШИБ ОЛИНДИ

ПРАГА, 8 декабрь. (ТАСС). 7-8 декабрь кунлари бу ерда «Проблемы мира и социализма» журнали «Қардош социалистик мамлакатлар матбуоти саҳифаларида буржуазия идеологиясига қарши курашнинг замонавий проблемалари» мавзуида халқаро фикрлашув уюштирди. КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидат, «Проблемы мира и социализма» журналининг бош редактори К. И. Зародов фикрлашувни очди. Мунозарада тўққизта мамлакат Компартиялари назарий журналларининг ва марказий партия газеталарининг раҳбарлари, шу жумладан КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидат, «Коммунист» журналининг бош редактори Р. И. Косолапов қатнашдилар.

ИШСИЗЛАР АРМИЯСИ КЎПАЙИБ БОРМОҚДА

Капиталистик мамлакатларни қамраб олган кескин иқтисодий кризиснинг таркибий қисми бўлган ишсизлик камайиши у ёқда турсин, аксинча, ўсиб бормоқда. Ғарбдаги кўпгина давлатларнинг расмий органлари ва газеталари эълон қилган маълумотлар ана шундан далолат беради.

БРЮССЕЛЬ. Европа ҳамжамиятлари комиссиясининг бу ерда эълон қилган маълумотларига кўра, «Умумий бозор» мамлакатларида шу йил ноябрь ойининг бошларида тўла ишсизлар 5 миллион 50 минг кишига етган. Утган ойда қарийб 4 миллион 991 минг ишсиз бор эди.

Бельгиядаги меҳнат биржаларида ҳар қандай ишга боришга тайёр турган 230 мингдан ортиқ ишсиз рўйхатга олинган, бу эса мамлакат ишчи кучининг 8,7 процентини ташкил этади. Францияда шундай ишсизлар 955.352 кишига етган бўлиб, мамлакатдаги ишчи кучининг 5,6 процентини, Италияда ишсизлар сони 1 миллион 119 минг 211 кишига етиб, жами ишчи кучининг 5,7 процентини, Англияда ишсизлар армияси 1 миллион 320 минг 923 кишидан иборат бўлиб, ишчи кучининг 5,7 процентини ташкил этади.

БОНН. Меҳнат масалалари билан шуғулланувчи федерал маҳкама маълумотларига мувофиқ, Ғарбий Германияда ноябрь ойининг охирида 1 миллион 452 минг тўла ва қисман ишсизлар борлиги рўйхатга олинган, бу эса 1973 йилнинг ноябридаги ишсизлар сонидан қарийб уч ярим баравар кўпдир. Ишсизлар армияси шу йилнинг октябридагига нисбатан сал кам 70 минг киши кўпайди.

Етакчи тармоқлардан бири бўлган қурилиш саноатида оғир аҳвол юз берди. Бу саноатда октябрь ойи мобайнидагина ишсизлар сони яна ҳам кўпайди.

ГФРда ёшлар ўртасида ишсизлар ,айниқса тез кўпаймоқда. Ноябрь ойининг охирида ишсиз ёки ишлаб чиқаришда шогирдлик ўрнига ҳам эга бўла олмаган ва 20 ёшга кирмаган йигит-қизлар сони деярли 105 минг кишига етиб қолган.

ГФРдаги немис касаба союзлари бирлашмаси баёнот эълон қилди. Бу баёнотда ишсизлар тўғрисидаги сўнгги маълумотлар кўрсатганидек, мамлакатда иқтисодий коньюнктура меҳнаткашлар ҳаётининг янада ёмонлашуви ҳисобига сақланаётганлиги таъкидлаб ўтилади.

НЬЮ-ЙОРК. Меҳнат статистикаси бюросининг АҚШда иш билан банд бўлиш соҳасидаги аҳвол ҳақида келтирадиган ойлик маълумотлари Америка ёшлари ўртасида ишсизликни кўрсатувчи рақамлар билан ҳамиша кишини ҳайратда қолдиради. Ноябрь ойидаги доклад ҳам бундан мустасно бўлмади. Докладда бундай дейилади: 16 ёшдан 19 ёшгача бўлган йигит ва қизлардан 1,7 миллион киши ёки ҳар беш нафар ёш америкаликдан бири ўзига иш топа олмайди.

Бироқ, бу маълумотлар иш билан банд бўлишнинг тўлиқ бўлмаган манзарасини акс эттиради. Мутахассислар иш топиш учун ҳар қандай умидини узган ва иш қидирмай қўйган ёш америкаликлардан яна тахминан 200 минг кишини ана шу келтирилган рақамга қўшиш лозим, деб ҳисобламоқдалар.

Негр ёшлари ўртасида айниқса оғир аҳвол юз берди. Улар орасида ишсизлар оқ танли йигит ва қизлар ўртасида бўлганидан икки баравар кўпдир.

Кўпгина ёш америкаликларнинг иш топиш йўлидаги умиди барбод бўлганлиги, деб ёзади «Нью-Йорк таймс» газетаси, Америка геттоларида яшаётган аҳоли ўртасида тез-тез ғалаёнлар бўлиб туришининг ва мамлакатда жиноятчилик кескин равишда кучайганлигининг асосий сабабидир.

(ТАСС).

САЛОМ, АНТАРКТИКА!

Янги, 22-совет Антарктика экспедициясининг қутбчилари анъанавий пароход гудоги чалиб, сигнал ракеталари отиб «олтинчи қитъа»га салют бердилар. Улар «Михаил Сомов» дизель-электроходида Молодежная обсерваторияси районида Эндерби ерининг яx босган соҳилларига етиб келдилар. Бугун Арктика ва Антарктика илмий тадқиқот институтидан келган радиограммада шу ҳақда гапирилади.

Совет олимларининг жанубий қутб қитъасига қилган 22-сафари қатнашчилари составн жиҳатидан энг каттасидир. Бу ерга олтита кемада 500 дан ортиқ тадқиқотчи ва мутахассис келади. Улар Антарктика табиатини комплекс равишда ўрганишни давом эттирадилар.

Совуқ соҳилларга биринчи бўлиб етган «Михаил Сомов» дизель-электроходи Молодежная станциясида қишлаган кишиларнинг бир қисмини алмаштиради, илмий аппаратлар, ёқилғи ва озиқ-овқат запасларининг бир қисмини қолдиради, сўнгра Мирний обсерваторияси сари йўл олади. Радиограммада «Башкирия» лайнери ҳамда «Капитан Гоцкий» ва «Пенжино» дизель-электроходлари Уэддел денгизида сафарни муваффақиятли давом эттираётганликлари ҳам хабар қилинган. Бу кемалар бултур барпо этилган ва консервация қилиб қўйилган Дружная базасига геологлар ва геодезиячиларнинг катта десантини тушириши лозим. Бу ерда Антарктика соҳил бўйи ва чиқиш қийин бўлган тоғли системаларни тадқиқ этиш борасидаги ишлар авж олдириб юборилади.

Н. КОНСТАНТИНОВ.
ТАСС мухбири.
Ленинград.

Ўзбекистон ССР Давлат санъат музейи республика пойтахтидаги кўркам бинолардан бирига жойлашган. Санъат кошонаси деб юритиладиган бу маскан ҳар вақт гавжум бўлиб, кунига мингга яқин мухлислар ҳайкалтарошлар, рассомларнинг нафис асарларидан завқ олмоқдалар. Музейда 300 мингдан зиёд санъат асарлари сақланмоқда. Суратда санъат музейида.

И. Покотилов ва Р. Шагаев фотоси, (ЎзТАГ).

ДЎСТЛАР ТУҲФАСИ

Иваново диёрида иккита янги совхоз — «Дружба» ва «Ўзбекистон» совхозлари барпо этилмоқда. Бу ноқоратупроқ зонадаги ерларни обод этиш программасини амалга оширишга Ўзбекистон ССР меҳнаткашлари қўшадиган ҳисса бўлади. Ана шу қурилишлардаги қизғин иш кунлари ивановолик рассомлар ва графикларнинг кузги кўргазмасида РСФСР халқ рассоми М. Малютиннинг намойиш қилинаётган янги асарларига мавзу қилиб олинган. В. ва Н. Родионовларнинг, Р. Михайлов, С. Кожаев ва кўргазмадаги бошқа иштирокчиларнинг асарлари қишлоқларни ўзгартириш, тўқимачилик ўлкасининг одамлари, уларнинг зарбдор меҳнати тўғрисида ҳикоя қилади.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ГАЗЕТХОНЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

АХБОРОТ
ЯНГИЛИКЛАР, ВОҚЕАЛАР

РАССОМЛАР СОВҒАСИ

«Находка порти. «Алишер Навоий» теплоходига». Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги қошидаги бадиий кўргазмалар дирекцияси ана шу адресга республика рассомларининг энг яхши асарларидан иборат посилка жўнатди.

Узоқ Шарқ денгиз пароходчилигининг энг яхши теплоходида «Алишер Навоий образи — Ўзбекистон рассомлари асарларида» деган мавзуда кўргазма ташкил этилади. Ана шу кўргазмада намойиш қилинадиган экспонатлар орасида Ўзбекистон ССР халқ рассоми, Ҳамза номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофотининг лауреати қўқонлик уста Қодиржон Ҳайдаровнинг ҳам ўймакорлик асарлари бор.

Қ. СУЛТОНОВА.

ЎТТИЗ ИККИНЧИ МЕДАЛЬ

Самарқанд шаҳрининг Боғишамол районидаги Ховренко номли вино заводи маркаси билан чиқарилаётган «Гулякандоз» виноси Лейпцигда ўтказилган халқаро кўргазмада олтин медалга сазовор бўлди.

Шу билан корхонада тайёрланган маҳсулотлар учун халқаро кўргазмаларда берилган медаллар ўттиз иккитага етди. Ҳозирги кунда «Гулякандоз»дан ташқари «Ўзбекистон», «Ширин», «Алеатико», «Буваки» ва «Кагор» винолари давлат Сифат белгиси билан чиқарилмоқда.

А. АШУРОВ.

ЧЎЛДА ПОСЁЛКА

«Каршистрой»га қарашли 25-совхозда турли миллат вакилларидан иборат қурувчилар бир йил ичида ўнлаб уй-жой, маданий-маиший ва ишлаб чиқариш объектларини қуриб фойдаланишга топширдилар.

Кўҳнапазли чўлида барпо этилаётган ана шу совхоз марказида қисқа вақт мобайнида чиройли посёлка қад кўтарди. Унда янги ерларни ўзлаштириш учун кўчиб келган оилалар истиқомат қилмоқдалар. Йил охиригача бу ерда қурилган уйлар сони 100 тага етади.

Ж. ЮСУПОВ.

ҚИСҚА САТРЛАРДА

САМАРҚАНД. Нурота район маданият уйи қошида «Чўли ироқ» ансамбли ташкил этилди. Унга хушовоз хонанда ва санъатга меҳри баланд йигит-қизлардан 100 киши жалб этилди. Ансамбль репертуарида ўзбек, тожик, қозоқ ва бошқа миллат халқларининг қўшиқ ва рақсларига кенг ўрин берилган.

М. РАҲМАТОВ.

* * *

ҚЎҚОН. Консерва заводининг кўпгина маҳсулотлари Иттифоқимизнинг турли шаҳарларига юбориб турилади. Эндиликда бу хил маҳсулотлар чет элларга ҳам чиқарилмоқда. Яқинда ўрик, шафтоли ва беҳи мураббоси, томат пастаси ва консерваланган асал Бельгия, Польша, Руминия, Япония ва ГДРга юборилди.

М. РАСУЛОВ.

ДИЁНАТ

(Боши учинчи бетда).

— Ҳа, бу дунёда ҳамма нодон, ҳамма тентак, ёлғиз сен, ёлғиз сиз доно!

— Дада! — Ҳайдар отасини даст кўтариб, қудуқнинг нариги томонига олиб ўтди. — Дада дейман!...

— Ёлғиз сиз ақлли! — Отақўзи ўғлининг қўлидан чиқиб олдинга интилди, лекин чолнинг қоқилиб-суриниб ўз ҳовлиси томон кетаётганини кўрди-ю, бир он бошини осилтириб жойида туриб қолди, сўнгра қўлини бир силтаб, дарвозага қараб кетди.

Тушда, штабда, бир ўзи кўчма каравотда шифтга тикилиб ётган эди, телефон жиринглади: Олия!

—Тоғам... тоғамлар кўчяптилар...

— Қаёққа? — деди Отақўзи қандайдир бефарқ, бемажол товушда.

— Мактабга. Мактабдан битта хона ажратиб беришипти! —Олиянинг пиқ-пиқ йиғиси эшитилди.

— Жуда соз бўпти! — Отақўзи «шақ» эткaзиб телефонни жойига қўйди. Бироқ зум ўтмай телефон яна жиринглади. Яна Олия!

— Ҳа, тағин нима балони топдинг? — бақирди Отақўзи.

— Райкомдан... Аброр Шукуровичнинг уйидан телефон қилишди.

— Хўш?

— Тошкентдан меҳмонлар келишипти. Домла Миробидов келганмишлар. Борар эмишмиз?

— Э, шунақами, — Отақўзи сакраб ўрнидан турди, гўё катта бир хушхабар эшитган одамдай қувониб:

— Бўлмаса, кийиниб тайёр бўлиб тур! — деди. — Ҳозир етиб бораман. Бирга бориб келамиз?

* * *

Пешанасини стулнинг суянчиғига қўйиб сукутга толган Отқўзи ногоҳон «дик» этиб ўрнидан турди, қандайдир шиддатли, собит қадамлар билан ҳовузчага ўтиб, бошини фаввора сувига тутди, сўнг шошмай артинди, куйлагининг этакларини тузатиб, жойига қайтиб келди. У худди кайфи бирдан тарқаб кетган одамдай бардам, қовоғи солиқ, жиддий эди.

— Кечирасиз, Аброр Шукурович. Мен бугун... домла билан дийдор кўришиб қолиб, жуда талтайиб кетибман, кечирасиз...

— Йўқ, йўқ, ҳеч қанақа ортиқча гап бўлгани йўқ, — деди Воҳид Миробидов. Отақўзи унинг гапига эътибор бермай, жимгина тикилиб турган Аброр Шукуровичга юзланди:

— Хўп бўлмаса, бизга рухсат, Аброр Шукурович...

Ошхонага кетган Маҳбуба [illegible]

Олия эрининг ёнига ўтиркан, бир кўнгли «қўйинг, шу бугун машинани ҳайдаманг» деб ёлвориб кўрмоқчи ҳам бўлди, бироқ фойдаси йўқлигини тушунди, бундай пайтда Отақўзи ҳеч қачон ўз билганидан қолмасди. Зотан, Олия шу топда бирор фалокат рўй беришидан қўрқмас ҳам, бу тўғрида ўйламас ҳам, уни фақат бир нарса эзарди. У эрининг жуда қаттиқ изтиробда эканини дил-дилидан ҳис этар, бу изтиробнинг сабабини яхши тушунар, тушунгани учун ўзиям ҳозир тизгинсиз бир алам ичида қовурилмоқда эди...

Олия эрининг бу одатларига, бировга озор бериб қўйиб, кейин ўзиям зил кетиб юришларига ўрганиб қолган. Бироқ, бугунгиси айниқса ёмон бўлди, шунчалик ёмон бўлдики, ҳатто отани кўп хушламайдиган Ҳайдар ҳам дадасининг ёнини олмади, чолнинг кўча бошлаганини эшитганда эса, ёрдамга чиқди.

Нормурод отанинг кўча бошлаганини эшитганда, Олия югуриб чиқиб, чолга ялиниб-ёлвориб кўрди, кўзига ёш олиб: «Тоғажон! Бу гап жаҳл устида бўлди, жаҳл чиққанда ақл қочади, дейдилар-ку, жиянингиз қайтгунча сабр қилинг!» деб тавалло қилди, бироқ ота унинг илтижоларига қулоқ солмади.

— Майли, қизим, мен сиздан хафа эмасман. Аммо... кўчмасам бўлмайди, — деб туриб олди. Унинг эгнида ҳамон ўша қопдай шалвираб турган йўл-йўл пижама, оёғида эски шиппак эди. У ўзи юкларини кўтариб, машина теварагида каловланиб юрарди. Олия унинг Ҳайдарни силтаб ташлашидан қўрққан эди, бироқ ота негадир унга қўрслик қилмади.

Олия тушда эри билан гаплашганидаёқ унинг аҳвол — руҳиясини сезди, қилғуликни қилиб қўйиб, интиҳосиз бир ўкинчи оғушида қовурилиб ётганини тушунди, бироқ бу қийноқнинг кўламини эрини кўргандагина билди: Отақўзи дарвозадан кириб келди-ю, тўғри қудуққа ўтиб, салкам бир пақир (Олия буни ўз кў- [illegible]

наларга йўл бермас, худди уларга бориб урилмоқчи бўлгандай, шиддат билан ҳайдарди. Шаҳарга боргандан кейин эса, худди домлани кўриб кўнглидаги ҳамма чигиллари ёзилиб, ҳамма дарду ҳасратлари тўзғиб кетгандек очилиб кетди, қучоқ очиб кўришди, сўнгра уст-устига ичди, ҳовлини бошига кўтариб кулди, майнавозчилик қилди. Бироқ... бироқ Олия унинг ҳамма қилиқлари ясама эканини, шодлигиям, кулгисиям сохта эканини, аксинча, ичдаги аламлари тобора авж олаётган ёнғиндек тобора кучайиб бораётганини сезиб-билиб ўтирди!

Мана, яна боягидек ўйдим-чуқурларга, паст-баландликларга парво қилмай, машинани учириб боряпти. Бироқ боя ёруғ бўлса, энди қоронғи, унда йўлнинг эгри-бугри жойлари кўриниб турган бўлса, энди кўринмайди, аммо Отақўзи бунга парво ҳам қилмайди. Қаршидан келаётган машиналар чироғларини ўчириб ёндиради-ю, у ўчирмайди, худди боягидай, худди рўпарада келаётган машиналарга бориб урилишни истаётгандай, уларга йўл бермай, шиддат билан ҳайдаб боряпти. Йўқ, Олия бундан қўрқаётгани йўқ, у эрининг қора-жигар тусига кирган, жағ пайлари туртиб чиққан шиддатли юзига бетаскин изтироб ва алам билан тикилади, тикилади-ю, тинимсиз тирқираб оқаётган кўз ёшларини тиёлмайди...

Ахир, бу қандай замон бўлдики, тоға-жиянлар шунчаликка боришса? Бир-бирига тушунишмай, бир-бирларининг дардларига қулоқ солишмай, бир-бирига шунчалар азият беришса?

Йўқ, Олия эрини оқламоқчи эмас. Эрининг қайсарлигини, сўнгги йилларда ҳовлиқиб кетганини, босар-тусарини билмай қолганини, кўпларни беҳақ ранжитаётганини — ҳаммасини билади. Бироқ... бировлар ўйлагандай тошбағир одам эмаску эри! Агар баъзилар ўйлагандай дийдаси қаттиқ одам бўлганида ҳозир бунчалик қийналиб, бунчалик изтироб чекиб юрмас эди у! Буни етти ёт бегона билмаганида ҳам, ақалли ўз жигари, туғишган тоғаси билса бўлар-ди-ку! [illegible]

Олия жон ҳолатда рулга тирмашди. Отақўзи ҳам худди бирдан уйғониб кетган одамдай рулни кескин ўнгга бурди. Юздан ошиқ тезликда учиб бораётган машина шитоб билан қоронғи бўшлиққа шўнғиди-ю, гўё кишанланган отдай дик-дик сакраб, қандайдир ариқлардан, чуқурлардан ўтиб, пастқам бир тепалик ёнбағрида қийшайиб тўхтади. Отақўзи қўл тормозини шартта тортди, эшикни юлқиб очди. Олия анчагача ҳушини йиғолмай титраб ўтирди, сўнг кўкрагига аста туфлаб, эрининг кетидан машинадан тушди.

Ҳалиги «МАЗ» тўхтамай ўтиб кетган, теварак-атроф зим-зиё, фақат қаердадир узоқда, афтидан шаҳар томонда бўлса керак, ипга терилган садафдай милтираган чироқлар кўринарди.

Отақўзи машинанинг капотига суяниб, папирос чекиб турарди. Папирос чўғида унинг учбурчак калта мўйлови, учи сал эгилган қийғир бурнининг пирпираган катаклари дам кўриниб, дам қоронғиликка сингиб кетарди. Олия секин юриб, унинг ёнига борди. Отақўзи хотинининг елкасидан оҳиста қучди, қоронғиликдан кўзини узмай:

— Сениям қийнаб қўйдимми? — деб сўради.

— Сиз... ҳаммадан бурун ўзингизни қийнаб қўйдингиз...

Отақўзи индамай хотинининг елкасини силади, гўё ундан кечирим сўраётгандек, меҳр билан авайлаб силади.

— Мен... чолнинг олдида тиз чўкишга ҳозирман. Тиз чўкиб кечирим сўрашга ҳозирман. Бироқ, биламан — чол энди мени кечирмайди...

Олия яна юраги увишиб, эрининг катта, дағал кафтини кафтига олди, қоронғида кўз ёшини қулт-қулт ютиб:

— Йўқ, кечиради! — деди аллақандай ёлворган товушда. — Сиз тоғамларни билмас экансиз!

— Агар мен унинг ўрнида бўлсам, кечирмасдим!...

— Сиз у кишини билмас экансиз! — деди Олия. — Тоғамлар кек сақлайдиган одам эмас...

Отақўзи яна индамади. Анчадан кейин гўё ўз-ўзига гапираётгандай, ўйчан бир товушда:

— Мен, — деди, — чиндан ҳам қутуриб кетибман... Бу шон-шуҳрат, амал талтайтириб юборибди мени...

У беҳол бўлгандек, аста сирпаниб, машина ёнига чўнқайди-да, тиззадан келадиган шувоққа ёнбошлади. Олия ҳам унинг ёнига тизза букиб, эрининг бошини кўксига босди.

— Қўйинг шу ишингизни, хўжайин! — деди зорланиб. — Қўйинг. Тунов куни айтдингиз-ку, бир кунимизни кўрармиз деб!

— Қўяр эдиму, бироқ... қўйиш ҳам сен ўйлагандай осон эмас-да, жонгинам!

Олия бирдан ўпкаси тўлиб, эрининг юзидан, пешанасидан ўпди.

Отақўзи кўзини юмди. У гўё ором олаётгандай, оҳиста тин олиб индамай ётарди.

— Раҳмат, жоним, яхшиям бахтимга сен бор экансан бу дунёда. Раҳмат.

Совет турмуш тарзи

ЧИНОРБОБО

Абдухолиқ бобо Қосимов 90 ёшида ҳовлиси яқинига бир туп чинор ўтказган эди. Мана шунга ҳам 16 йил бўлибди. Чинор қуёшга талпиниб ўсмоқда. Унинг ости ҳозирда пахтакорларнинг оромгоҳига айланиб қолди. Колхоз правлениеси 1-бригада аъзоларининг таклифини инобатга олиб, бу жойда дала шийпони қуриб берди. Тушки дам олиш чоғларида чинор остидаги бу маскан деҳқонлар билан гавжумлашиб кетади. Шундай пайтларда Абдухолиқ бобо даврани қиздиради.

Бобонинг суҳбати катта-юкичикка жуда-жуда ёқади. Бобо революциягача бўлган аянчли ҳаёт, Марғилондаги қўзғолон, Улуғ Октябрь социалистик революцияси ғалабаси, дунёда биринчи ишчи-деҳқон давлатини мустаҳкамлаш йўлидаги кураш, колхозлаштириш, социализм қурилиши ҳақида сермазмун ҳикоя қилади. Унинг суҳбатини тинглаш ҳам завқли, ҳам қизиқарлидир.

Ҳа, Абдухолиқ бобо ва унинг турмуш ўртоғи Турғунби инқилобгача рўшнолик кўришмаган, меҳнат қилиб унинг нашидасини суришмаган, қорни нонга тўймаган, усти кийимга ёлчимаган эди. Улар доҳий В. И. Ленин даҳоси туфайли порлаган инқилоб қуёшидан баҳраманд бўлишди. Абдухолиқ ўз турмуш ўртоғи билан қишлоқда тузилган колхозга биринчи бўлиб кирди, хўжаликни мустаҳкамлаш ва ривожлантириш учун астойдил курашди.

Абдухолиқ бобо ва унинг ҳамқишлоқлари тузган артель йиллар ўтгач йирик, қудратли хўжаликка айланди. Ҳозирда Фарғона область, Охунбобоев районидаги «Победа» колхози йилига она-Ватанга 3 минг тонна «оқ олтин» ва кўплаб қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етказиб бермоқда. Колхоз қудратли қишлоқ хўжалик машиналарига, минглаб чорва туёғига эга. Хўжаликни ривожлантириш йўлидаги курашнинг қалдирғоч ташкилотчиларидан бўлган Абдухолиқ бобо ва Турғунби ўз меҳнатлари самарасидан баҳраманд бўлиб фаровон, тўкин-сочин турмуш кечиришди. Улар 2 ўғил ва 2 қизлик бўлиб, фарзандларини меҳнатсевар қилиб тарбиялашди. Колхоз бу нуронийларни бир неча йиллардан бери пенсия билан таъминлаб келмоқда.

Абдухолиқ бобо ва Турғунби момонинг турмуш қуришганига 73 йилдан ошяпти. Уларнинг фарзандлари — Холиниса, Жўрабой, Комилжон, Майрамхонлар ҳам ўғил-қизли, неварали бўлишди. Катта фарзандлари Холиниса 64 ёшда. У ҳам ота-онаси изидан бориб колхозда меҳнат қилди. Бир неча йиллардан буён у колхоздан пенсия олиб, қарилик гаштини суряпти. Холинисонинг 6 фарзанди ва 16 набираси бор. Фарзандлари — Мирзамаҳмуд қишлоқдаги 46-мактабда ишлайди. Неъматжон Марғилон шаҳридаги «Атлас» бирлашмасининг илғор ишчиси. У камалакдек товланиб турган шохи-атласларнинг ижодкорларидан бири. [illegible]

Оиланинг ўртанча фарзанди Жўрабой қурувчилик касбини танлаган эди. Меҳнатсевар, ишчан бу йигит Фарғонадаги 8-қурилиш трестида кўпчиликнинг иззат-икромига сазовордир. У 5 ўғил-қизнинг отаси. Жўрабойнинг катта ўғли Валижон она-Ватан олдидаги йигитлик бурчини адо этиб келгач, қишлоқдаги пахта тайёрлаш пунктида слесарь бўлиб ишламоқда. Бобонинг кенжа фарзанди Майрамхон 6 ўғил-қизни тарбиялаяпти.

Бир юз олти ёшни қаршилаган Абдухолиқ бобо ва саксон олти ёшли Турғунби момолар ҳали тетик, уларнинг юзидан нур ёғилади, кўзларидан мамнунлик, кишиларга меҳрибонлик аримайди. Бобо ҳам, момо ҳам ҳур замонамиз билан фахрланишади. Улар ўз фарзандларини, бутун қишлоқ аҳлини мўл-кўлчилик яратиш, ишида фаол иштирок этишга чорлашади. Ўзлари ҳам бекор ўтиришни асло ёқтиришмайди, балки деҳқонлар билан доимо ҳамнафасдирлар. Бобо ўзи ўстирган чинор соя ташлаб турган шийпонга чиқиб деҳқонларга чой қайнатишга кўмаклашади, момо эса жажжиларни овунтиришга ёрдамлашади.

Бобо ва момонинг 18 набираси, 16 чевараси бор. Агар ўғил ва қизлари, келинлари, набира ва чеварaлари тўпланиб қолишса, ҳовлида худди тўй бўлаётгандай туюлади. Улар кун-кунора нуронийлар ҳузурига ташриф буюришади, бобо ва момоларини зиёрат қилиб, зарур юмушларини бирлашиб бажаришади.

Қишлоқ аҳли Абдухолиқ бобо ва Турғунби момо билан фахрланадилар. Бу нуронийлар доимо хушчақчақ, ҳазилни канда қилишмайди. Бобо колхозда меҳнат қилиб юрган кезларида чавандозликда ҳам ном чиқарган эди. У улоқ чопганда совринни албатта олиб чиқарди. Меҳнат ва машқ билан чиниққан, хушчақчақликни бир зум тарк этмайдиган Абдухолиқ бобо кексалик гаштини суряпти. Ҳамқишлоқлари бир асрни кувиб ўтган бу нуронийни ҳурматлаб, Чинорбобо деб аташади. У ҳам бу номга муносиб, қариликни тан олгиси келмайди. Доимо деҳқонлар даврасига файз киритиб, уларга ғабассум ҳадя этади. Абдухолиқ бобо Қосимов суҳбатида бўлган киши беихтиёр унга умрингиз янада боқий бўлсин, Чинорбобо дегиси келади.

Ҳадича КАРИМОВА,
Мутал КАРИМОВ,
Фарғона область, Охунбобоев райони.

ХРОНИКА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ўрток Иван Витальевич Марцинюк пенсияга чиқиши муносабати билан уни Ўзбекистон ССР Министрлар Советн Раисининг ўринбосари вазифасидан озод қилди.

«Совет Ўзбекистони»нинг навбатдаги сони 12 декабрда чиқади.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ПАРТИЯ ХОДИМИНИНГ СПРАВОЧНИГИ

Сиёсий адабиёт нашриётида «Партия ходимининг справочниги»нинг [illegible] чиқиши босмадан чиқди. Бу справочникка КПСС XXV съездининг материаллари, КПСС Марказий Комитети [illegible], КПСС Марказий Комитетининг, СССР Министрлар Советининг [illegible], СССР Олий Советн Президиумининг Қонунлари, Фармонлари, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг 1975 йилнинг [illegible] 1976 йилнинг [illegible] қабул қилган энг муҳим қарорлари киритилган.

Барча ҳужжатлар тегишли тематик бўлимларга бўлинган, бўлимларнинг ўзида эса хронологик тартибда жойлаштирилган.

Реклама ВА ЭЪЛОНЛАР

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 10/XII да **Спартак**, 11/XII да **Флория Тоска**, 10/XII да **Этик кийган мушук** (12.00), **Князь Игорь** (19.00).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 10/XII да **Олтин девор**, 11/XII да **Антигона**, 12/XII **Аяжонларим**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 10/XII да **Жоним фидо**, 11/XII да **Гулбаҳор қани!**, 12/XII да **Комедия, комедия, ёҳуд ҳангома**.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 10, 11/XII да **Ишқ қурбонлари**.

Кино

Катта пойга — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).
Деҳқон ўғли — «ЎЗБЕКИСТОН» (жуфт соатларда), «ҚОЗОҒИСТОН» (11, 12.00).
Қўрқма, бермайман — ҲАМЗА номли (15, 17, 19, 20.30), «МИР» (кундуз ва кечқурун).
Телбалар суди — «ЧАЙКА» (15, 20).
Маугли — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (10.00).

МАРКАЗИЙ «ЮБИЛЕЙ» СПОРТ ЗАЛИДА
1-10 ЯНВАРЬ КУНЛАРИ
МОСКВА «МУЗ УСТИДА БАЛЕТ» АРТИСТЛАРИ
Владимир ЛУЗИН, Вячеслав АБАКУМОВ, Сергей ВОЛГУШИН, Александр БОЙЧУК, Василий БЛАГОВ ва бошқалар иштирокида
«ҚИШКИ ЭРТАК»
ЯНГИ ЙИЛ ТОМОШАЛАРИ
КОЛЛЕКТИВ БЎЛИБ КЕЛИШ УЧУН 15 ДЕКАБРГАЧА ЗАЯВКАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.
Билетлар Марказий «Юбилей» спорт зали касаларида 10 декабрдан бошлаб ҳар куни соат 12.00 дан 19.00 гача сотилади.
СПРАВКАЛАР ОЛИШ УЧУН ТЕЛЕФОНЛАР: 46-02-50, 46-03-12.

РЕСПУБЛИКА АҲОЛИСИ ВА КОРХОНАЛАР РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!
ЯНГИ 1977 ЙИЛ ЯҚИНЛАШИБ ҚОЛДИ
СИЗ ҚАРИНДОШЛАРИНГИЗ ВА ТАНИШ-БИЛИШЛАРИНГИЗНИ ЯНГИ ЙИЛ БИЛАН ТАБРИКЛАШНИ
УНУТМАНГ!
ТАБРИК ХАТЛАРИ, ОТКРИТКАЛАР ҲАМДА ПОСИЛКА ВА БАНДЕРОЛЛАР ЖЎНАТИШНИ
СЎНГГИ БАЙРАМ ОЛДИ КУНЛАРИГА ҚОЛДИРМАНГ
Янги йил арафасида почта жўнатмаларининг кўпайиб кетиши муносабати билан
20 ДЕКАБРДАН СЎНГ
МУАССАСАЛАР, ТАШКИЛОТЛАР ВА КОРХОНАЛАРДАН ПАРТИЯ ҚИЛИБ ЖЎНАТИШ УЧУН ТОПШИРИЛГАН ПОСИЛКАЛАРНИ АДРЕСАТГА ЎЗ ВАҚТИДА ЕТКАЗИБ БЕРИШ ГАРАНТИЯЛАНМАЙДИ.
ЎЗБЕКИСТОН ССР АЛОҚА МИНИСТРЛИГИ.

ЎЗБЕКИСТОН САНИТАРИЯ-ГИГИЕНА ВА КАСБ КАСАЛЛИКЛАРИ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ
қуйидаги мутахассисликлар бўйича
АСПИРАНТУРАГА
ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ
ички касалликлар (кундузги), гигиена (сиртқи); профпатология бўйича клиник ординатурага.
Ҳужжатлар қабул қилинмоқда.
Мурожаат учун адрес: Тошкент-700056, Циолковский кўчаси, 325-уй. Телефон: 66-19-74.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
29 декабрь — 10 январь
МАКТАБ ЎҚУВЧИЛАРИНИНГ ҚИШКИ КАНИКУЛ КУНЛАРИДА
«СЕҲРЛАНГАН ПАХТАОЙ»
ЯНГИ ЙИЛ АРЧА ТОМОШАЛАРИ
КОЛЛЕКТИВ БЎЛИБ КЕЛИШ УЧУН 15 ДЕКАБРГАЧА ЗАЯВКАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.
Олдиндан билет сотиш кассаси ишлайди.
Томошалар 11.00, 15.00 ва 19.30 да бошланади.
Справкалар олиш учун телефон: 44-53-91.

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Эрталабки гимнастика. 10.30 — [illegible] (бадиий фильм, 3-серия). 11.35 — Миллионлар ленинчи университети. 15.30 — [illegible]. 16.25 — Тарих саҳифалари. 16.55 — Қисқа метражли фильмлар. 17.45 — Москва ва москваликлар. 18.15 — [illegible]. 19.00 — [illegible]. 19.15 — [illegible]. 19.30 — [illegible]. 19.45 — Сайлаш (бадиий фильм). 21.00 — [illegible]. 21.30 — [illegible] биография. 1922 йил. 22.00 — «Вақт». 22.30 — [illegible] мусобақа. 23.30 — «Артлото».

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

11.30 — Алифбе. 12.00 — Телефильм. 12.45 — [illegible] (бадиий фильм). 18.30 — [illegible]. 19.00 — [illegible]. 19.30 — «Ахборот». 19.45 — [illegible]. 20.45 — «Ахборот». 21.05 — В. Розов. «Тўрт томчи» (телеспектакль). 22.00 — «Вақт» (Москва). 22.30 — Телеспектаклнинг давоми.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.05 — Болалар учун фильм. 19.15 — Инглиз тили. 19.45 — [illegible]. 20.40 — [illegible]. 20.55 — [illegible]. 21.15 — [illegible].

Радио

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — С. Зуннунова шеърлари билан айтиладиган қўшиқлар. 9.30 — [illegible]. 11.15 — «Муносиб номзодлар учун овоз беринг». 11.30 — [illegible]. 12.10 — «Ўзбекистон индустриялари». 13.30 — [illegible]. 14.00 — [illegible]. 16.10 — Ёшлар учун музикали [illegible]. 19.00 — Медицина мавзуларида эшиттириш. «Шамоллаш». 19.20 — «Юность Узбекистана». 20.25 — «Баҳор» ансамбли [illegible]. 21.00 — Ўзбек музикали [illegible]. 22.00 — Чорвадорлар учун концерт. 22.30 — Халқаро мавзуларда суҳбат. 22.40 — Д. Нурий. «[illegible]» радиопостановка.

Об-ҳаво

Бугун республика областларида ҳаво [illegible].

Ўзбекистон ССР Ички ишлар министрлиги коллективи министрлик ходими Х. А. Абдуллаевга онаси Минавар РОЗИҚОВАнинг вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ. Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.
БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000, ГСП, Тошкент ЛЕНИН проспекти № 41 * ТЕЛЕФОНЛАР: Коммутатор — 330249 дан 330258 гача. Эълонлар — 338142.